

OPENBARING

2

Jezus' boodschappen aan de gemeenten van
Efeze, Smyrna, Pergamus en Thyatira

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/openbaring/2

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De zeven gemeenten in Asia	2 min	5
2	Zeven als teken van de hele gemeente	3 min	6
3	Brieven rechtstreeks gedicteerd door Jezus	2 min	7
4	Jezus tussen de sterren en kandelaren	3 min	8
5	De gemeenten als perioden in de kerkgeschiedenis	4 min	10
6	Van Smyrna tot de middeleeuwse kerk	3 min	11
7	Van de Reformatie tot de eindtijd	6 min	13
8	Bezwaren tegen het westerse kerkschema	4 min	16
9	De vaste opbouw van de zeven brieven	3 min	18
10	Jezus openbaart verschillende aspecten	3 min	20
11	Lof, kritiek, bekering en overwinning	4 min	21
12	Efeze als stad en centrum van de zending	7 min	23
13	Het kwaad niet verdragen	2 min	27
14	Tucht en het toetsen van valse apostelen	5 min	28

15	Orthodoxie zonder de eerste liefde	5 min	31
16	De leer en werken van de Nikolaïeten	4 min	34
17	Nikolaüs en de antinomistische ketterij	4 min	36
18	Zonde haten en mensen liefhebben	3 min	38
19	Jezus' komst als tijdelijk oordeel	4 min	39
20	Overwinnen en eten van de boom des levens	2 min	42
21	Smyrna: trouw blijven tot de dood	3 min	44
22	De synagoge van satan en vervolging	5 min	45
23	Beproeving en tien dagen verdrukking	3 min	48
24	Jakobus en de kroon van het leven	3 min	50
25	Pergamus en de troon van satan	5 min	52
26	Antipas, de trouwe martelaar	2 min	54
27	De leer van Bileam en heidens compromis	4 min	56
28	De belofte van het verborgen manna	3 min	57
29	Drie verklaringen van de witte steen	3 min	59

30	Thyatira, de gilden en Izebel	3 min	61
31	Christus' oordeel over Izebel	4 min	62
32	Geloof, werken en Gods oordeel	4 min	65
33	Met Christus regeren en Hem ontvangen	3 min	67
	Om verder te lezen		69

1

De zeven gemeenten in Asia

We gaan nu naar Openbaring hoofdstuk 2. Dit hoofdstuk en het volgende hoofdstuk bevatten niets anders dan zeven korte brieven, direct achter elkaar, aan de zeven gemeenten die in Asia waren. Nogmaals, het woord Asia betekent in de Schrift niet wat het voor ons betekent. Voor ons is Azië een werelddeel. Voor hen was Asia een provincie in het Romeinse Rijk. Het was in wezen hetzelfde landgebied dat wij tegenwoordig Turkije noemen. Al deze zeven gemeenten bevonden zich dus in de provincie Asia. Hun ruïnes, voor zover die tegenwoordig nog te zien zijn, bevinden zich in het huidige Turkije.

Deze gemeenten werden voor ons al genoemd in hoofdstuk 1, vers 11. Jezus zei:

die zei: Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste, en: Wat u ziet, schrijf dat op een boekrol en stuur het aan de zeven gemeenten die in Asia zijn: naar Efeze, naar Smyrna, naar Pergamus, naar Thyatira, naar Sardis, naar Filadelfia en naar Laodicea.

OPENBARING 1:11

En tegen Johannes werd gezegd:

Wat je ziet, schrijf dat in een boek en stuur het naar de zeven gemeenten in Asia: naar Efeze, Smyrna, Pergamum, Thyatira, Sardes, Filadelfia en Laodicea.

Zoals ik in een eerdere lezing al zei, waren er in deze tijd in werkelijkheid meer dan zeven gemeenten in Asia. Het boek Handelingen en de geschriften van Paulus getuigen van ten minste drie andere gemeenten die toen in Asia bestonden. Er was een gemeente in Troas, er was een gemeente in Hiërapolis en natuurlijk weten we allemaal

dat er een gemeente in Kolosse was. Aan die gemeente schreef Paulus een brief, Kolossenzen. Ook die gemeenten bevonden zich in Klein-Azië, oftewel Asia, maar ze zijn hier niet opgenomen. Dat lijkt kunstmatig te zijn.

2

Zeven als teken van de hele gemeente

Openbaring lijkt zich consequent aan een reeks zeventallen te houden. Er zijn zeven gemeenten, zeven zegels, zeven bazuinen, zeven schalen en zeven donderslagen. Van bijna alles waarvan er iets is, zijn er zeven. Zeven is het getal dat door het hele boek heen geweven is. In het Joodse en blijkbaar ook het vroegchristelijke denken is zeven het getal van volmaaktheid en volledigheid. Met „de zeven gemeenten” wordt dus ongetwijfeld het idee van de hele gemeente overgebracht. Zo staat er ook dat het Lam zeven ogen heeft. Dat betekent dat Hij alles ziet: volledigheid, volmaaktheid. Hij weet en ziet alles. Hij had zeven horens. Hij heeft alle macht. In dit soort literatuur functioneert het getal zeven niet zozeer als een statistisch gegeven of een numerieke eenheid, maar als een symbolische code die volledigheid of volmaaktheid betekent. De uitdrukking „zeven gemeenten” zou dus suggereren dat de hele gemeente in beeld is.

Dat zou misschien neerkomen op de volgende gedachte. De meeste gemeenten, zo niet alle gemeenten van alle tijden, hebben te maken met kwesties die lijken op de kwesties in een of meer van deze gemeenten. De gemeente van Efeze bestaat daar tegenwoordig niet meer. Maar er zijn gemeenten die erop lijken en waarvoor de instructies van Christus even relevant zouden zijn als ze voor de oorspronkelijke gemeente van Efeze waren. Hetzelfde geldt voor de gemeente van Smyrna, de gemeente van Pergamus, de gemeente van Thyatira, enzovoort.

Wanneer je deze gemeenten één voor één langsaat, heeft elke gemeente haar eigen kwesties en problemen. Sommige problemen zijn hun eigen schuld en zij worden opgeroepen zich te bekeren. Christus brengt deze dingen naar voren als een klacht tegen hen. Andere problemen zijn niet hun schuld. Zij worden vervolgd vanwege gerechtigheid. Dat geldt voor de gemeente van Smyrna en de gemeente van Filadelfia. In sommige gevallen is het probleem iets waarvan de gemeente zich moet bekeren. In

andere gevallen zijn hun problemen eenvoudigweg omstandigheden waarin Christus hen wil aanmoedigen om standvastig te blijven, tot het einde te volharden en een overwinnaar te zijn.

Sommige van deze gemeenten hebben zoveel compromissen gesloten dat we zouden kunnen zeggen dat ze nauwelijks nog gemeenten lijken te zijn. Christus dreigt sommige ervan zelfs daadwerkelijk met uitsterven als ze hun leven niet beteren. Maar Christus suggereert dat zich binnen elk van de gemeenten mogelijk een overblijfsel bevindt van mensen die in staat zijn te worden wat Hij overwinnaars noemt: mensen die overwinnen.

In elke gemeente zijn er mensen die overwinnen of zouden kunnen overwinnen. Aan hen worden beloften gedaan dat zij, zelfs als de hele gemeente om hen heen moreel instort, compromissen sluit en misschien zal verdwijnen, niettemin zullen delen in dat wat duurzamer is, dat wat eeuwig is, dat wat later in het boek Openbaring wordt beschreven als de nieuwe hemelen, de nieuwe aarde en het Nieuwe Jeruzalem. De meeste beloften die Hij aan de overwinnaars doet, of in elk geval veel ervan, zijn ontleend aan de beeldspraak van die stad, het Nieuwe Jeruzalem, aan het einde van het boek Openbaring.

3

Brieven rechtstreeks gedicteerd door Jezus

Deze brieven zijn de enige brieven in de Bijbel die door Jezus zijn gedicteerd. Het Nieuwe Testament bevat veel brieven aan gemeenten. Geen daarvan is door Jezus gedicteerd. De apostel Paulus spreekt in zijn brieven nooit alsof Jezus Zelf aan het woord is, behalve in één kort gedeelte aan het einde van 2 Korinthe 6. Daar geeft hij binnen twee of drie verzen iets wat een godsspraak lijkt te zijn. Terwijl hij schrijft, gaat hij over tot het geven van een profetie en spreekt hij wel alsof hij God is, zoals een profeet spreekt. In wezen zegt hij:

Zo zegt de Heere.

2 KORINTHE 6:17

Maar in de meeste brieven van Paulus vind je daar niets van. Het is eenvoudigweg: ‘Ik, Paulus, een apostel, heb deze dingen tegen de gemeente te zeggen.’ Of het is Petrus, Jakobus of Johannes, de schrijvers van de brieven. Maar in dit geval is het: ‘Ik, Jezus. Johannes schrijft alleen voor Mij op wat Ik hem dicteer. Johannes is alleen Mijn secretaris. Ik ben Jezus en Ik geef jullie deze boodschappen.’ Dit is wat Jezus denkt. Dit is een brief die rechtstreeks afkomstig is van het hoofd van de gemeente. Wij aanvaarden al de brieven van de apostelen — Paulus, Petrus, Jakobus, Johannes, enzovoort. Wij aanvaarden ze allemaal als gezaghebbend en apostolisch, en beslist als waardig om in onze Schriften te worden opgenomen en als gezaghebbend voor ons geloof en onze geloofspraktijk. Toch zijn ze geen rechtstreekse boodschappen vanuit de gedachten en de mond van Jezus aan de gemeenten, en ze beweren dat ook niet te zijn, in elk geval niet zo rechtstreeks als deze brieven dat zijn. Dit is een unieke reeks brieven. Ze beslaan hoofdstuk 2 en 3 en vormen daarmee de afsluiting van wat je het eerste gedeelte van Openbaring zou kunnen noemen, hoofdstuk 1 tot en met 3. Hoofdstuk 1 tot en met 3 gaan over de zeven brieven aan de zeven gemeenten. Zodra je hoofdstuk 3 voorbij bent, worden de zeven gemeenten niet meer genoemd. Dan staat er iets anders centraal. Er is een boek met zeven zegels, waarvan de zegels moeten worden verbroken en dat moet worden geopend. Daar gaan hoofdstuk 4 tot en met het eerste vers van hoofdstuk 8 over. Daarna hebben we, vanaf de rest van hoofdstuk 8 tot en met hoofdstuk 10, of zelfs tot in hoofdstuk 11, zeven bazuinen.

4

Jezus tussen de sterren en kandelaren

Het boek valt uiteen in afzonderlijke gedeelten, in sommige gevallen gedeelten met zeven onderverdelingen. In dit geval zijn dat de zeven brieven. Elk gedeelte heeft een inleidend visioen, zoals Johannes ons in hoofdstuk 1 een inleidend visioen gaf.

Eigenlijk gaf Jezus het aan Johannes, en Johannes deelde het met ons. Hij zag Jezus. Jezus werd op beeldende wijze afgebeeld met ogen als een vuurvlam, voeten van brons, een zwaard dat uit Zijn mond kwam, een gezicht dat straalde als de zon en haar dat zo wit was als wol. Hij droeg een lang gewaad dat tot Zijn enkels reikte en een gouden band of gordel om Zijn borst. Zijn stem klonk als het geluid van vele wateren.

Deze beeldspraak was, zoals we in de vorige lezing hebben aangegeven, bijna woord voor woord ontleend aan Daniël hoofdstuk 10. Een goddelijke boodschapper die bij Daniël kwam, zag eruit als deze boodschapper. Deze boodschapper spreekt echter alsof Hij Jezus is, en ik denk dat we waarschijnlijk moeten concluderen dat Hij dat ook is. Hij zegt dingen die alleen Jezus zou kunnen zeggen. Jezus verschijnt dus, en in het visioen in hoofdstuk 1 wandelt Hij tussen zeven gouden kandelaren. In Zijn hand houdt Hij zeven sterren. Helemaal aan het einde van hoofdstuk 1 zegt Hij:

Het geheimenis van de zeven sterren die u in Mijn rechter hand hebt gezien, en van de zeven gouden kandelaren is: de zeven sterren zijn de engelen van de zeven gemeenten, en de zeven kandelaren die u hebt gezien, zijn de zeven gemeenten.

OPENBARING 1:20

Ik zei al dat de uitleg bijna even raadselachtig is als het oorspronkelijke mysterie, want niemand weet echt zeker wie de zeven engelen van de zeven gemeenten zijn. Hij had het gewoon bij zeven sterren kunnen laten, en dan zouden we evenveel weten. Maar het punt hier is dat de sterren en de kandelaren allebei lichtdragers zijn. Kandelaren dragen licht op aarde; sterren dragen licht in de hemel. Wie de zeven engelen van de zeven gemeenten ook zijn, dat is misschien een mysterie dat we nooit zullen oplossen. Maar op aarde is de gemeente de lamp van God. De gemeente is het licht van de wereld. Deze zeven gemeenten hebben enige bemoediging of enige bijstelling nodig, zodat hun licht niet uitgaat.

Dat Jezus een lang gewaad draagt, betekent dat Hij gekleed is als een priester. In de tabernakel, en later in de tempel, gingen de priesters naar binnen om voor de lampen te zorgen. In het heilige van de tempel stond één kandelaar met zeven lampen erop, een menora. Het spreekt vanzelf dat deze olielampen verzorgd moesten worden. De olie moest worden aangevuld naarmate die opraakte. De priesters moesten de pitten bijknippen en ervoor zorgen dat het licht niet uitging. Jezus lijkt dus te worden afgebeeld als een priester in Zijn eigen huis, in Zijn eigen tempel, die voor de afzonderlijke lampen zorgt: de lichten die Hij op aarde heeft aangestoken en brandend

houdt. Sommige van deze lichten dreigen uit te gaan, en in ten minste één geval dreigt Hij de kandelaar helemaal weg te nemen. In hoofdstuk 2 en 3 lezen we wat Hij tegen elk van deze gemeenten te zeggen heeft.

5

De gemeenten als perioden in de kerkgeschiedenis

Voordat we een van die gemeenten bekijken, kunnen we enkele algemene dingen opmerken. Eén daarvan is dat de kenmerken van deze gemeenten sommige uitleggers ertoe hebben gebracht ze te zien als een voorspellende profetie over het hele tijdperk van de gemeente. Ik ga deze uitleg niet aanmoedigen. Toen ik jong was, heb ik die geleerd, en destijds klonk die mij logisch in de oren. Mij werd het futurisme geleerd. Mij werd de bedelingenleer geleerd, en mijn leraren in de bedelingenleer onderwezen wat ik nu met jullie ga delen. Ik wist echter niet dat deze ideeën in een ander kamp waren ontstaan. Ze waren afkomstig uit het historicistische kamp, wat ze bijna wat meer geloofwaardigheid geeft. Het historicistische kamp vertegenwoordigde namelijk de meerderheidsopvatting van de protestantse kerk vanaf de tijd van de Reformatie totdat de bedelingenleer opkwam. Zelfs nog geruime tijd nadat de bedelingenleer in 1830 was ontstaan, bleef de historicistische opvatting onder protestanten zeer prominent, waarschijnlijk tot het begin van de twintigste eeuw.

Ik ben zelf geen historicist, maar zoals je je herinnert, stelt de historicistische visie dat het boek Openbaring een panorama is van het hele tijdperk van de gemeente, vanaf de tijd van Johannes tot aan de wederkomst van Christus. Daarbij ontvouwen opeenvolgende gebeurtenissen zich in de opeenvolgende hoofdstukken. Je gaat vanaf de tijd van Johannes vooruit door de geschiedenis van de kerk, over een periode van tweeduizend jaar, tot aan het einde, wanneer Jezus terugkomt. Dit is wat de historicistische visie stelde, in tegenstelling tot de preteristische visie, die denkt dat het boek voornamelijk over gebeurtenissen uit het verleden gaat, of de futuristische visie, die denkt dat het boek over toekomstige gebeurtenissen gaat. De historicistische visie verdeelt de gebeurtenissen over het hele tijdperk van de gemeente. Onder de historicisten ontstond voor het eerst dit idee: niet alleen geeft het boek Openbaring als

geheel je een panorama van het hele tijdperk van de gemeente, maar ook de zeven brieven in hoofdstuk 2 en 3 geven, als afzonderlijke eenheid, een panorama van het hele tijdperk van de gemeente. Deze visie past om redenen die we zullen zien wanneer we bij hoofdstuk 4 komen, ook goed bij futuristen die de bedelingenleer aanhangen. Maar daar wachten we nog even mee.

Het idee is dat deze zeven brieven in feite de gemeente als geheel beschrijven tijdens zeven verschillende perioden van het tijdperk van de gemeente. De brief aan Efeze beschrijft de gemeente in het apostolische tijdperk, grofweg tot aan de dood van de laatste apostel rond het einde van de eerste eeuw. Daarmee bestrijkt hij de periode vanaf de tijd van Johannes, wanneer hij dit ook geschreven mag hebben, tot ongeveer het jaar 100 na Christus. Veel mensen denken natuurlijk dat hij in het jaar 96 na Christus schreef, dus dat is niet erg lang. Maar de apostolische periode, de gemeente in het apostolische tijdperk vanaf Pinksteren tot aan het einde van de eerste eeuw, wordt vergeleken met de gemeente te Efeze: over het algemeen een goede gemeente, maar een gemeente die in haar eerste liefde aan het verflauwen was.

De oorspronkelijke opwekking met Pinksteren was een opwekking van een koninkrijk van liefde. Maar toen tegen het einde van de eerste eeuw institutionalisering begon op te komen, waarvan veel blijkt uit de geschriften van Ignatius en ook uit de Didachè, kregen ze meer structuren en werden ze wettischer. Ze werden niet meer zozeer eenvoudigweg door liefde gekenmerkt. Dat is het argument.

6

Van Smyrna tot de middeleeuwse kerk

Vervolgens wordt gezegd dat de gemeente te Smyrna, die wordt beschreven als een gemeente die vervolging ondergaat, de gemeente vertegenwoordigt van ongeveer het jaar 100 tot ongeveer het jaar 313 na Christus. Het jaar 313 is natuurlijk het jaar van de bekering van Constantijn, en met de bekering van Constantijn kwam er een einde aan de officiële Romeinse vervolging van de gemeente. Vanaf de regering van Domitianus werd de gemeente gekenmerkt door zware vervolgingen van staatswege. Dat duurde tot aan de bekering van Constantijn en zijn tolerantie-edict, rond het jaar 313. Iets

meer dan twee eeuwen lang was de gemeente dus een lijdende gemeente. De gemeente te Smyrna wordt daarom vergeleken met de lijdende gemeente in de twee daaropvolgende eeuwen.

Je hebt dus de gemeente te Efeze als de gemeente in de apostolische tijd, in de eerste eeuw. De gemeente te Smyrna, de lijdende gemeente, vertegenwoordigt de gemeente tijdens de vervolgingen van staatswege tot aan het begin van de vierde eeuw, in het jaar 313. Vervolgens vertegenwoordigt de gemeente te Pergamus de gemeente na de bekering van Constantijn, maar vóór de opkomst van het pausdom. Vanaf ongeveer het jaar 313 tot, volgens sommigen, het jaar 500 na Christus, of volgens anderen het jaar 600 na Christus, met de opkomst van het pausdom, hebben we de gemeente te Pergamus. Dat was een geleidelijke ontwikkeling, dus het is moeilijk vast te stellen wanneer het pausdom, het pauselijke stelsel, werkelijk begint. Maar ik denk dat de meeste historici zouden zeggen dat rond het jaar 600, met paus Gregorius de Grote, het pausdom begon als het instituut zoals wij het hebben leren kennen en zoals het bekendstond in de middeleeuwse kerk.

Van Pergamus wordt gezegd dat het een gemeente is die compromissen heeft gesloten. In Smyrna zien we geen compromis met de wereld, maar in Pergamus zien we wel een compromis met de wereld: enige afgoderij, enige immoraliteit en enige ketterij worden in de gemeente geduld. Daarom zien we de gemeente compromissen sluiten, omdat er wordt gezegd dat de kerk zich vanaf Constantijn steeds meer met de wereld en haar handelwijze verbond. Dat is de gemeente te Pergamus.

Vervolgens wordt gezegd dat de gemeente te Thyatira de pauselijke kerk is, vanaf de opkomst van het pausdom tot ongeveer de Reformatie. Van ongeveer het jaar 600 tot ongeveer het jaar 1500 hebben we dus de kerk onder de pausen: de middeleeuwse kerk, de Rooms-Katholieke Kerk, in de tijd dat die in West-Europa de enige speler van betekenis was. Dat is de gemeente te Thyatira.

7

Van de Reformatie tot de eindtijd

Zoals het verhaal wordt verteld, is Sardis vervolgens de kerk van de Reformatie. Er wordt niet veel over de gemeente te Sardis gezegd, behalve dat ze een overblijfsel van trouwe mensen in haar midden had. Maar van de gemeente als geheel gold:

En schrijf aan de engel van de gemeente in Sardis: Dit zegt Hij Die de zeven Geesten van God heeft en de zeven sterren: Ik ken uw werken, en weet dat u de naam hebt dat u leeft, maar u bent dood.

OPENBARING 3:1

Mensen uit de gereformeerde traditie stellen deze typering niet per se op prijs, maar in wezen vertoonden de kerken van de Reformatie enkele tekenen van leven. Dat waren er genoeg om de indruk te wekken dat er echt iets gebeurde, maar volgens deze visie waren ze geestelijk niet levend. Dat is Sardis.

Dan hebben we Filadelfia en Laodicea, en volgens sommige visies overlappen die elkaar. Filadelfia, dat misschien omstreeks 1700 begint en tot in de huidige tijd voortduurt, is de zendingsgemeente, de gemeente van de geopende deur, om het zo te zeggen. Er zijn werkelijk enkele gemeenten die zichzelf de Gemeente van de Geopende Deur noemen. Het zijn waarschijnlijk gemeenten die de bedelingenleer aanhangen en door dit idee beïnvloed zijn. Jezus zegt tegen deze gemeente:

Ik ken uw werken. Zie, Ik heb voor uw ogen een geopende deur gegeven en niemand kan die sluiten, want u hebt weinig kracht en toch hebt u Mijn Woord in acht genomen en Mijn Naam niet verloochend.

OPENBARING 3:8

Dit wordt opgevat als een geopende deur voor evangelisatie, het bereiken van anderen en zendingswerk. Zo zien we dat de gemeente zich vanaf ongeveer 1700 steeds meer op het zendingswerk richt, zelfs tot op de huidige dag. Daarom zegt men dat de gemeente van Filadelfia zich tot in onze eigen tijd uitstrekt. Maar men denkt ook dat Laodicea onze eigen tijd overlapt. Laodicea wordt, zoals je misschien hebt gehoord, beschouwd als de lauwe gemeente. Christus' klacht is:

Maar omdat u lauw bent en niet koud en ook niet heet, zal Ik u uit Mijn mond spuwen. Want u zegt: Ik ben rijk en steeds rijker geworden en heb aan niets gebrek, maar u weet niet dat juist u ellendig, beklagenswaardig, arm, blind en naakt bent.

OPENBARING 3:16-17

Het is een gemeente die zelfgenoegzaam is geworden en het zich gemakkelijk heeft gemaakt, maar die denkt dat ze rijk en gezond is.

Daarom wordt deze gemeente, Laodicea, gewoonlijk, in elk geval door aanhangers van de bedelingenleer en door evangelischen van een behoudende soort, gelijkgesteld met de vrijzinnige kerken, of met wat zij de afvallige kerken zouden kunnen noemen. Zij zouden erop wijzen dat bijna ieder kerkgenootschap dat ooit evangelisch was, nu een vrijzinnige vleugel heeft. Je hebt nog steeds evangelische lutheranen, maar je hebt ook vrijzinnige lutheranen. Je hebt evangelische presbyterianen, maar je hebt ook vrijzinnige presbyterianen. Je hebt min of meer evangelische episcopalen, en je hebt ook vrijzinnige. De methodistische kerk heeft haar behoudende vleugel en haar vrijzinnige vleugel. Sommige baptistische kerkgenootschappen zijn vrijzinnig en andere zijn behoudend. Zelfs de mennonieten hebben tegenwoordig hun vrijzinnige vleugels, in tegenstelling tot hun behoudende vleugels.

Bijna iedere kerk die als evangelische kerk bestaat, heeft ook een tak die het vrijzinnige pad is opgegaan. Daar ontkennen ze de wezenlijke inspiratie van de Schrift en de wonderen, en soms worden zelfs de maagdelijke geboorte en de opstanding van Christus in twijfel getrokken. Zij zouden zeggen dat dit de afvallige kerk is. Dat is de gemeente van Laodicea. Zij zien Filadelfia en Laodicea dus naast elkaar in de eindtijd.

Wanneer je aan het einde van hoofdstuk 3 komt, ben je volgens hen aan het einde van het gemeentetijdperk. De historicistische visie zou zeggen dat je, wanneer je aan het einde van hoofdstuk 3 bij het einde van het gemeentetijdperk komt, eenvoudigweg weer aan het begin van het gemeentetijdperk begint en het in de rest van het boek Openbaring opnieuw doorloopt. De aanhangers van de bedelingenleer zouden zeggen dat je aan het einde van het gemeentetijdperk komt en dat dan de opname plaatsvindt. Daarom wordt hoofdstuk 4, vers 1, in de futuristische visie beschouwd als de opname van de gemeente. Alles na hoofdstuk 4, vers 1, wordt beschouwd als een toekomstige grote verdrukking die pas zal plaatsvinden wanneer de gemeente weg is.

Dit is een manier om ernaar te kijken die mij persoonlijk is onderwezen. Als je iets weet van de kerkgeschiedenis en iets van deze brieven, besef je dat het interessant is. Er zijn enkele interessante parallellen. Als je de commentatoren leest die dit geloven, voeren ze veel meer details aan dan ik zojuist in dit overzicht heb gedaan. Ze noemen bijzonderheden die volgens hen overeenkomen met de kerk in die tijdperken.

Het is verleidelijk om dit te geloven, maar ik zal je moeten ontraden dit te geloven. Je kunt het geloven als je dat wilt, maar ik ga niet proberen je daartoe aan te moedigen. Om te beginnen zou ik zeggen dat er absoluut niets in het boek Openbaring staat wat erop wijst dat deze gemeenten iets anders vertegenwoordigen dan wat ze waren: zeven gemeenten in die tijd. Natuurlijk zou het getal zeven de gehele gemeente kunnen betekenen, en iemand zou dat kunnen doortrekken naar het gehele gemeentetijdperk. Ik kan me voorstellen dat iemand dat doet, maar ons wordt nergens verteld dat deze brieven verschillende opeenvolgende tijdperken van de kerkgeschiedenis vertegenwoordigen.

Dit is eenvoudigweg iets wat iemand heeft samengesteld door overeenkomsten te herkennen. Misschien was iemand geïnspireerd en kreeg hij dit idee, maar Johannes heeft het niet gezegd. Johannes heeft het ons niet laten weten. De Heilige Geest heeft het ons niet verteld. Daarom ga ik niet zeggen dat ik het geloof, want volgens mij geloof ik het niet.

8

Bezwaren tegen het westerse kerkschema

Een van de problemen ermee is dat het suggereert dat de gehele wereldwijde gemeente gedurende een bepaalde periode op een bepaalde manier was, dat vervolgens de gehele wereldwijde gemeente in een andere periode anders was, en dat daarna, in weer een andere tijd, de gehele wereldwijde gemeente weer anders was. Je beseft dat wanneer wij in het Westen de kerkgeschiedenis bestuderen, we voornamelijk aan de westerse kerkgeschiedenis denken. Als de pauselijke kerk datgene is wat Thyatira vertegenwoordigt, dan is dat alleen de westerse kerk. De oosters-orthodoxe kerk was niet pauselijk. Een tijdlang was ze dat wel, maar ze zijn uit elkaar gegaan. De Kerk van het Oosten in Syrië en Babylon, en verder oostwaarts tot in India en China, was een zeer bloeiende kerk. Die heeft nooit ook maar iets met de paus te maken gehad. De Koptische Kerk in Egypte en Afrika was niet pauselijk.

Met andere woorden, de suggestie dat Jezus alleen in de westerse kerk geïnteresseerd is, komt op mij nogal provincialistisch over. Het zijn natuurlijk westerse theologen die dit schema hebben bedacht. Ook de Reformatie, die zij met Sardis gelijkstellen, vond alleen in het Westen plaats. Er was geen Reformatie in de oosters-orthodoxe kerk, de Kerk van het Oosten of de Koptische Kerk. Dat is alleen maar westerse kerkgeschiedenis.

Het is bijna alsof wij in het Westen doen alsof wij de enige christenen zijn die er ooit echt geweest zijn, of op zijn minst de enigen aan wie Jezus aandacht schenkt. Wij denken dat wij belangrijk zijn. Wat zou er belangrijker kunnen zijn dan wij? Maar in feite vertegenwoordigt de Westerse Kerk op ieder willekeurig moment een minderheid van de christenen in de wereld. Wij bestuderen de westerse kerkgeschiedenis deels omdat bijna ieder van ons een product is van de Reformatie. Die was een product van het rooms-katholicisme, dat weer een product was van ontwikkelingen in de Westerse Kerk.

Met andere woorden, dit schema komt op mij over als erg provinciaal. Het is zeer westers en beperkt zich tot de belangen van de Westerse Kerk. Deze opvatting doet alsof er geen andere kerk bestaat dan de Kerk van het Westen. Wat dacht Jezus

bijvoorbeeld in deze periode over de Koptische christenen of de oosterse christenen? Nou, Hij gaf niets om hen. Hij keek alleen maar naar het Westen, zoals wij dat doen. Met andere woorden, Hij was net als wij geobsedeerd door ons eigen gebied en door hoe het ons daar verging. Maar dat lijkt mij niet waarschijnlijk.

Bovendien is het beslist kunstmatig om te beweren dat de hele gemeente op enig moment op een bepaalde manier was, terwijl er in de tijd van Johannes in feite zeven gemeenten waren die elk op een van deze manieren waren. De gemeente is wereldwijd geen monolithisch geheel, waarbij alle christenen op een bepaald moment vervolgd werden, alle christenen op een bepaald moment lauw waren, of alle christenen op een bepaald moment hun eerste liefde hadden verlaten. Al deze zeven gemeenten bestonden tegelijkertijd en hadden de kenmerken die hier genoemd worden.

Dus hoe aantrekkelijk deze opvatting over de brieven ook is, ik denk niet dat ze juist kan zijn. Nou, ze zou juist kunnen zijn, maar ik denk het niet. Ik weet het niet. Daarom ga ik die benadering niet volgen, hoewel het een benadering is die mij onderwezen is en die in feite wordt onderschreven door twee van de vier opvattingen over Openbaring. De preteristen geloven dit niet, en de idealisten evenmin. Maar de historicisten en sommige dispensationalisten wel. Je kunt dus begrijpen dat de helft van de vier opvattingen deze benadering van deze brieven heeft voorgesteld.

9

De vaste opbouw van de zeven brieven

Eén ding waar iedereen het over eens kan zijn, is dat deze brieven bepaalde dingen gemeen hebben. Ze zijn wat hun opbouw betreft heel symmetrisch. Niet volkomen, maar wel verbazingwekkend symmetrisch. Op enkele opmerkelijke uitzonderingen na hebben ze allemaal acht kenmerken. Over het algemeen is het patroon dat het eerste kenmerk uit de volgende woorden bestaat:

Schrijf aan de engel van de gemeente in Efeze: Dit zegt Hij Die de zeven sterren in Zijn rechter hand houdt, Die te midden van de zeven gouden kandelaren wandelt:

OPENBARING 2:1

en daarna wordt de naam van een stad genoemd. De gemeente in die stad wordt aangesproken, maar niet alleen de gemeente. De engel van die gemeente wordt aangesproken.

Waarom de engel aangesproken wordt in plaats van de gemeente zelf, is niet bekend. Veel mensen geloven echter dat het woord engel, angelos, „boodschapper” zou moeten betekenen. Daarom kan het iemand zijn geweest die in de gemeente voorlas, iemand die officieel documenten en brieven voorlas die naar de gemeente werden gestuurd en die ze hardop aan de gemeente voorlas. Dat zou dus kunnen zijn wat de engel van de gemeente is: de angelos, de boodschapper van de gemeente. Maar hoe dan ook, elke brief is gericht aan de engel of de boodschapper van de gemeente in een bepaalde stad. Zo begint elke brief.

Het tweede element in elke brief bestaat uit de woorden:

Daarna volgen de woorden „Dit zegt”, waarna Jezus Zichzelf in elk geval op een andere manier bekendmaakt. Vaak beschrijft Hij Zichzelf met bewoordingen uit hoofdstuk 1, uit het visioen dat Johannes zag:

En schrijf aan de engel van de gemeente in Thyatira: Dit zegt de Zoon van God, Die ogen heeft als een vuurvlam en voeten als blinkend koper:

OPENBARING 2:18

of:

En Hij had zeven sterren in Zijn rechterhand en uit Zijn mond kwam een tweesnijdend scherp zwaard; en Zijn gezicht was zoals de zon schijnt in haar kracht.

OPENBARING 1:16

of:

Dit zegt degene die tussen de zeven lampenstandaards staat. Wanneer Jezus deze gemeenten begint toe te spreken, beschrijft Hij Zichzelf in taal waarop het visioen in het eerste hoofdstuk onze aandacht heeft gevestigd. Dit is minder het geval wanneer je bij sommige latere brieven komt. In sommige van de latere brieven ontleent Hij niet meer zo veel aan de bewoordingen van het eerste hoofdstuk. Maar dit suggereert dat bepaalde dingen in dat visioen van Jezus, bepaalde aspecten, meer betrekking hebben op wat Hij tegen de ene gemeente te zeggen heeft, en andere dingen meer betrekking hebben op wat Hij tegen een andere gemeente te zeggen heeft. Hij zegt die dingen over Zichzelf die van belang zullen zijn voor wat Hij over hen te zeggen heeft.

10

Jezus openbaart verschillende aspecten

Dit is interessant, want het betekent natuurlijk dat Jezus veelzijdig is. Een bepaald aspect van Jezus kan de basis vormen voor Zijn boodschap aan één bepaalde gemeente, omdat zij in strijd handelen met dat specifieke aspect van Zijn persoonlijkheid of Zijn karakter. In zekere zin zou Hij Zich aan verschillende gemeenten enigszins verschillend kunnen openbaren, overeenkomstig de behoeften van de gemeente op verschillende momenten.

Dit betekent niet dat Jezus vormloos is en dat Hij geen werkelijk, objectief bestaan heeft, en dat Hij eenvoudigweg kan zijn wat jij denkt dat Hij is. Maar het betekent wel dat Jezus zo veelzijdig is, dat een bepaald aspect van Hem datgene kan zijn waarop Hij op een bepaald moment bij een gemeente de nadruk moet leggen, vanwege een tekortkoming in hun leven als gemeente. Dat lijkt in deze brieven het geval te zijn.

Hij zegt dus:

Schrijf aan de engel van de gemeente in Efeze: Dit zegt Hij Die de zeven sterren in Zijn rechter hand houdt, Die te midden van de zeven gouden kandelaren wandelt:

OPENBARING 2:1

Dat is de eerste regel in elke brief. Het tweede is:

„Dit zegt”, gevolgd door een bepaalde beschrijving van Jezus. Het is altijd Jezus, maar slechts één keer gebruikt Hij daadwerkelijk Zijn Naam. Meestal staat er:

„Degene die”, waarna bepaalde kenmerken genoemd worden.

Het derde wat in elke brief voorkomt, is de uitspraak die volgt nadat Hij Zichzelf bekendgemaakt heeft:

Ik ken uw werken, uw inspanning en uw volharding, en weet dat u slechte mensen niet kunt verdragen, en dat u hen op de proef hebt gesteld die van zichzelf zeggen dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en dat u hebt ontdekt dat zij leugenaars zijn.

OPENBARING 2:2

Soms is dat bemoedigend en soms is het onheilspellend, afhankelijk van het soort werken dat in die gemeente is gedaan. Als de gemeente er heel ernstige compromissen op nahoudt, doet „Ik weet wat jullie doen” hen min of meer huiveren, daar ben ik zeker van. ‘Ik houd jullie in het oog. Ik weet wat jullie doen.’ En dat is niet iets goeds. Maar in enkele gevallen zegt Hij: „Ik weet wat jullie doen”, waarna Hij alleen maar goede dingen te zeggen heeft. Het enige wat dus over deze regel gezegd kan worden, is dat Jezus weet wat de gemeente ook maar doet. In sommige gevallen is Hij niet tevreden over de gemeente en hebben ze geen goede werken waarvoor Hij hen kan prijzen. Dat geldt voor twee gemeenten: de gemeente van Sardis en de gemeente van Laodicea. Maar in sommige gevallen heeft Hij alleen goede dingen over hen te zeggen en geen kritiek. Dat geldt voor de gemeente van Smyrna en de gemeente van Filadelfia. Afgezien van deze uitzonderingen heeft Hij gewoonlijk iets goeds en iets slechts te zeggen: ‘Ik heb goed nieuws en ik heb slecht nieuws voor jullie. Ik ken jullie werken. Sommige van jullie werken zijn goed.’

11

Lof, kritiek, bekering en overwinning

Behalve bij Smyrna en Filadelfia, waar blijkbaar niets was wat Hij ter sprake wilde brengen, volgt er na:

Ik weet wat jullie doen eerst een woord van lof. Daarna zegt Hij:

Maar Ik heb tegen u dat u uw eerste liefde hebt verlaten.

OPENBARING 2:4

Hij laat hen niet in spanning over wat dat zou kunnen zijn. Hij vertelt het hun.

Hier hebben we het normale stramien van de brief. Hij zegt:

Ik ken uw werken, uw inspanning en uw volharding, en weet dat u slechte mensen niet kunt verdragen, en dat u hen op de proef hebt gesteld die van zichzelf zeggen dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en dat u hebt ontdekt dat zij leugenaars zijn.

OPENBARING 2:2

Dat is het derde onderdeel van elke brief. Het vierde is Zijn lof voor alles wat goed aan hen is, en het vijfde Zijn kritiek op alles wat slecht aan hen is. Maar omdat bij vier van de zeven gemeenten een van deze dingen ontbreekt, zijn er maar drie gemeenten die zowel lof als kritiek krijgen.

Jezus geeft altijd eerst de lof, wat waarschijnlijk een goed beleid is. Als je iemand gaat bekritisieren en er is iets bevestigends wat je eerst kunt zeggen, kun je de weg misschien wat effenen, zodat je kritiek beter wordt ontvangen. Dan zien ze dat je niet alleen maar kritisch bent. Maar bij een paar gemeenten kon Hij niets goeds bedenken om over hen te zeggen, en bij een paar andere kon Hij niets slechts bedenken om over hen te zeggen. Als er zowel iets goeds als iets slechts was, prees Hij hen eerst en bekritiseerde Hij daarna wat er mis was.

Het zesde onderdeel is een oproep tot bekering. Die komt bij vijf van de gemeenten voor. De twee waarop Hij geen kritiek had, werden natuurlijk niet opgeroepen zich te bekeren. Waarom zou Hij hen oproepen zich te bekeren als Hij hun niet had verteld dat ze iets verkeerd deden? Smyrna en Filadelfia zijn de enige gemeenten die niet worden opgeroepen zich te bekeren. De andere vijf krijgen op dit punt in de brief te horen dat ze zich moeten bekeren.

Dan zijn er twee kenmerken waarmee elke brief wordt afgesloten. In de eerste drie brieven staan ze in de ene volgorde. In de andere vier brieven staan ze in de omgekeerde volgorde. De reden voor deze verandering is een raadsel. Ik kan werkelijk niets bedenken wat zou verklaren waarom de volgorde wordt omgekeerd, vooral gezien de verder zo sterke symmetrie van de brieven. Waarom zou de volgorde van de laatste twee onderdelen zonder enige aanwijsbare reden worden omgekeerd in de laatste vier brieven? Ik heb geen idee. Ik heb nooit een commentator gevonden die het kon verklaren. Van de ongeveer vijftig die ik heb gelezen, lijkt niemand hier enig antwoord op te hebben. Zo is het nu eenmaal.

Deze twee kenmerken staan in de eerste drie brieven als volgt:

Eerst klinkt de aansporing:

Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

Daarna volgt de belofte aan wie overwint. Maar in de laatste vier van de zeven brieven komt de belofte aan de overwinnaars eerst, en eindigt de brief met de aansporing:

Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

OPENBARING 2:29

Zo zijn de brieven aan de gemeenten opgebouwd. We zullen alleen naar een paar van de eerste brieven kijken, omdat er te veel over te zeggen is om te kunnen verwachten dat we ze allemaal kunnen behandelen. Zoals Art ontdekte, kon hij niet echt alles zeggen wat hij over alle zeven wilde zeggen. Daarom moest hij zijn lezing inkorten. Zo zal ik ook niet proberen in één lezing meer op mijn bord te nemen dan ik aankan.

12

Efeze als stad en centrum van de zending

Laten we naar de eerste van deze brieven kijken. Die is gericht aan de gemeente van Efeze. De streek waar Efeze ooit als stad lag, heet Ayasalık, of zoiets. Dat is Turks. Ik spreek geen Turks. Maar de stad Efeze bestaat niet meer. Het was een heel belangrijke

stad, niet alleen in wereldlijk opzicht, maar ook in de Bijbel. Het was niet de politieke hoofdstad van die provincie, maar wel de grootste stad. In veel opzichten was het de belangrijkste stad van de provincie.

Men denkt dat de stad in de tijd van Johannes ongeveer een kwart miljoen inwoners had. Het was de volkrijkste en belangrijkste stad, zoals New York in Amerika. New York is niet de hoofdstad van het land, maar in veel opzichten is het economisch gezien de belangrijkste stad. Het heeft ook het hoogste inwonertal van alle steden, enzovoort. Wanneer mensen uit andere landen aan Amerika denken, is de kans groot dat ze aan New York denken, omdat Amerika voor sommige mensen gelijkstaat aan New York.

Toen ik als tiener in Duitsland was en daar met christenen sprak, kwam Openbaring ter sprake. We hadden het erover wie Babylon in Openbaring is. De meeste Duitse evangelische christenen met wie ik sprak, leken te denken dat het New York was. Ze zeiden niet Amerika; ze zeiden New York. Dat is interessant, want als het New York is, zou het natuurlijk waarschijnlijk ook Amerika zijn. Maar hoe dan ook, als mensen aan Amerika denken, denken ze aan New York. Als mensen aan de provincie Asia dachten, dachten ze waarschijnlijk eerst aan Efeze, omdat dat een bloeiende, grote en dichtbevolkte wereldstad was. Ook in christelijk opzicht was het een zeer belangrijke stad.

De gemeente van Efeze werd door de apostel Paulus gesticht tijdens zijn tweede zendingsreis. Aanvankelijk bleef hij daar niet erg lang. Het lijkt erop dat hij zijn medewerkers Priscilla en Aquila de leiding over de gemeente gaf, omdat hij haast had om naar Jeruzalem terug te keren en daar een van de Joodse feesten te vieren. Hij deed dit niet omdat hij zich er gewetenshalve toe verplicht voelde, maar omdat hij, voor zover dat mogelijk was, de wonden tussen de Joodse en de heidense zending wilde helen. De Joodse zending stond zeer wantrouwig tegenover Paulus en zijn zending onder de heidenen. Daarom liet hij zo vaak mogelijk graag zien dat hij solidair was met de gemeente in Jeruzalem. Als hij kon, keerde hij voor de feesten graag terug om ze daar samen met hen te vieren.

Op de terugweg naar Jeruzalem tijdens zijn tweede zendingsreis kwam hij in Efeze, en hij bleef daar niet lang. Maar blijkbaar liet hij Priscilla en Aquila, zijn medewerkers, daar achter en reisde hij verder naar Jeruzalem. Nadat hij vertrokken was, kwam er een andere begaafde prediker naar Efeze, die Apollos heette. Hij was een behoorlijk goede prediker, maar zijn theologie moest op sommige punten worden gecorrigeerd. Priscilla en Aquila namen dat voor hun rekening en stuurden hem daarna op weg.

Later kwam Paulus terug en diende hij blijkbaar bijna drie jaar in Efeze. Terwijl hij in Efeze was, zegt de Bijbel in het boek Handelingen:

En dit gebeurde twee jaar lang, zodat allen die in Asia woonden, het Woord van de Heere Jezus hoorden, zowel Joden als Grieken.

HANDELINGEN 19:10

Het lijkt erop dat veel van de gemeenten waarover we hier in dit boek lezen, zijn geëvangéliseerd door Paulus of door mensen die hij eropuit stuurde toen hij enige tijd in Efeze verbleef. Efeze was het middelpunt van waaruit hij deze provincie bereikte.

Later was Timotheüs een leider van de gemeente in Efeze, en blijkbaar nog later de apostel Johannes. Dit was een zeer bevoorrechte gemeente. Ze was door Paulus zelf gesticht. Ze had geprofiteerd van de plaatselijke, langdurige bediening van Priscilla en Aquila. Apollos had haar bezocht. Paulus diende daar vele jaren, daarna Timotheüs, de beschermeling van Paulus, en vervolgens bracht de apostel Johannes er zijn laatste jaren door.

Toen Johannes dit schreef, was Efeze waarschijnlijk zijn thuisgemeente. Toen hij naar Patmos was verbannen, had hij waarschijnlijk heimwee. We zagen in hoofdstuk 1 dat hij zei dat hij op de dag van de Heere in de Geest was. Als hij daarmee naar de zondag verwijst, die de christenen in elk geval later de dag van de Heere noemden en die ze in zijn tijd misschien ook al zo noemden, dan was het misschien zondagochtend en miste

hij waarschijnlijk zijn thuisgemeente in Efeze. Toen zei de stem achter hem: „Breng een brief naar Efeze en naar deze andere gemeenten.” De eerste brief is dus gericht aan Efeze, zijn eigen thuisgemeente. De brief luidt als volgt:

Schrijf aan de engel van de gemeente in Efeze: Dit zegt Hij Die de zeven sterren in Zijn rechter hand houdt, Die te midden van de zeven gouden kandelaren wandelt: Ik ken uw werken, uw inspanning en uw volharding, en weet dat u slechte mensen niet kunt verdragen, en dat u hen op de proef hebt gesteld die van zichzelf zeggen dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en dat u hebt ontdekt dat zij leugenaars zijn. En u hebt moeilijkheden verdragen, en volharding getoond. Om Mijn Naam hebt u zich ingespannen en u bent niet moe geworden. Maar Ik heb tegen u dat u uw eerste liefde hebt verlaten. Bedenk dan van welke hoogte u bent gevallen en bekeer u en doe de eerste werken. Maar zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, als u zich niet bekeert. Maar dit hebt u vóór, dat u de werken van de Nikolaïeten haat, die ook Ik haat. Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint, hem zal Ik te eten geven van de Boom des levens, die midden in het paradijs van God staat.

OPENBARING 2:1-7

De manier waarop Jezus Zichzelf voorstelt, komt uit hoofdstuk 1. En de manier waarop Hij goede dingen belooft aan de overwinnaars, komt uit het laatste hoofdstuk van Openbaring, hoofdstuk 22, waarin wordt beschreven dat de boom des levens zich in het nieuwe Jeruzalem bevindt. In zekere zin roept de brief zelf dus in bepaalde opzichten het hele boek Openbaring in herinnering.

Dit is een van de gemeenten waarover Jezus goede dingen te zeggen heeft, maar waarop Hij ook enige kritiek heeft. Nadat Hij Zijn kritiek heeft geuit, bedenkt Hij zelfs nog iets goeds om te zeggen. Hij voegt dat er dus bijna als een bijlage aan toe: „O ja, er is nog iets anders wat in jullie voordeel spreekt en wat Mij bevalt. Jullie haten de werken van de Nikolaïeten. Ik ook,” zegt Hij.

13

Het kwaad niet verdragen

We zullen moeten vragen wie de Nikolaïeten zijn, maar laten we eerst naar het eerdere materiaal gaan. Jezus zegt dat Hij Degene is Die te midden van de zeven gouden kandelaars wandelt. De bedreiging die Hij uitspreekt als zij zich niet bekeren, is dat Hij hun kandelaar van zijn plaats zal wegnemen. Dat betekent dat Hij niet langer te midden van hen zal wandelen. Als de kandelaar wordt weggenomen, is het licht uitgegaan. De gemeente bestaat niet meer en Jezus wandelt niet langer te midden van hen. Dit is dus een ernstige bedreiging. Hij zegt:

„Ik weet wat jullie doen”, zegt Hij, waarna Hij een aantal dingen noemt die werkelijk heel goed zijn. Hij zegt:

Ik weet hoe hard jullie werken, hoeveel geduld jullie hebben en dat jullie slechte mensen niet kunnen verdragen.

Deze gemeente was enigszins onverdraagzaam tegenover het kwaad. Verdraagzaamheid wordt tegenwoordig als een deugd beschouwd. Als wij dus een groep christenen zouden aantreffen die het kwaad niet verdraagt, zouden we dat misschien niet als een deugd beschouwen. Jezus is echter nog niet aan Zijn kritiek begonnen. Hij zegt hier nog steeds wat er positiefs over de gemeente gezegd kan worden. Het was goed dat zij het kwaad niet konden verdragen.

Dit betekent niet dat zij slechte mensen niet liefhadden. Of misschien betekent het dat wel, maar ze hadden hen moeten liefhebben. Vergeet niet dat zij hun eerste liefde hebben verlaten. Het kan dus zijn dat zij een liefdeloze, onverdraagzame gemeente

zijn. Maar zelfs een gemeente die haar eerste liefde heeft, moet het vermogen hebben om goed van kwaad te onderscheiden, de norm hoog te houden en te zeggen: „Wij zullen voor het goede opkomen en wij zullen zonde en kwaad niet verdragen.”

We moeten bedenken dat je, als je christenen wilt verdragen, een zekere mate van zonde zult moeten verdragen, want christenen zondigen ook. Maar christenen willen niet zondigen en christenen bekeren zich wanneer ze zondigen. Helaas worden gemeenten vaak geïnfiltreerd door mensen die geen christenen zijn, die in zonde leven en zich niet van hun zonde bekeren. Daardoor raakt de gemeente verdorven, worden haar normen verlaagd en wordt haar getuigenis aangetast. Het is goed als de gemeente dat niet verdraagt.

14

Tucht en het toetsen van valse apostelen

Toen Paulus in 1 Korinthe, hoofdstuk 5, aan de Korintheïers schreef, uitte hij scherpe kritiek op de gemeente van Korinthe, omdat zij een man verdroegen die in incestueuze ontucht leefde. Hij zei:

Jullie zijn trots op jezelf, terwijl jullie juist bedroefd hadden moeten zijn en de man die dit heeft gedaan uit jullie midden hadden moeten verwijderen.

1 KORINTHE 5:2

Paulus zei:

Ik heb over hem al geoordeeld.

1 KORINTHE 5:3

Hij zegt:

Wanneer jullie samenkomen, moeten jullie die man aan de satan overgeven tot verderf van het vlees, opdat zijn geest behouden zal worden op de dag van de Heere Jezus.

1 KORINTHE 5:4-5

Dit is liefdevol, want men zoekt uiteindelijk zijn behoud, maar het is streng. Je zet hem eruit. Je verdraagt het kwaad niet.

De gemeente van Korinthe had dit als zwak punt. Zij verdroegen het kwaad wel. Dat gold ook voor sommige gemeenten waaraan Johannes hier onder dictaat van Christus schrijft. Deze gemeente deed het op dat punt goed. Zij waren er goed in om zonde en kwaad in de gemeente niet te verdragen. Hij zegt:

Schrijf aan de engel van de gemeente in Efeze: Dit zegt Hij Die de zeven sterren in Zijn rechter hand houdt, Die te midden van de zeven gouden kandelaren wandelt: Ik ken uw werken, uw inspanning en uw volharding, en weet dat u slechte mensen niet kunt verdragen, en dat u hen op de proef hebt gesteld die van zichzelf zeggen dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en dat u hebt ontdekt dat zij leugenaars zijn. En u hebt moeilijkheden verdragen, en volharding getoond. Om Mijn Naam hebt u zich ingespannen en u bent niet moe geworden. Maar Ik heb tegen u dat u uw eerste liefde hebt verlaten. Bedenk dan van welke hoogte u bent gevallen en bekeer u en doe de eerste werken. Maar zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, als u zich niet bekeert. Maar dit hebt u vóór, dat u de werken van de Nikolaïeten haat, die ook Ik haat.

OPENBARING 2:1-6

Er zijn valse apostelen.

In onze tijd zijn er gemeenten die gesticht zijn door mannen die zichzelf apostelen noemen, of van wie de volgelingen hun leiders apostelen noemen. In sommige gevallen is er geen enkele reden om hun aanspraak te aanvaarden. Ik moet zelfs zeggen dat ik in de ruim veertig jaar dat ik in de bediening ben, veel mensen heb ontmoet die zichzelf apostel noemden of door iemand anders apostel werden genoemd. Ik heb onder hen nog nooit iemand aangetroffen van wie ik werkelijk een dwingende reden zag om hem als apostel te aanvaarden. Misschien zouden enkelen bijna in aanmerking kunnen komen. Maar als je zulke mannen bekritiseert, vinden ze het vaak niet prettig om beoordeeld te worden. Ze zeggen: „Raak de gezalfde van de Heere niet aan. Hoe durf je kritiek te leveren? Hoe durf je vraagtekens te zetten bij de gezalfde van de Heere?”

Dat is precies wat de gemeente van Efeze deed, en Jezus vond dat goed. Zij toetsten de mensen die beweerden apostelen te zijn en ontdekten dat sommigen van hen niet echt waren. Sommigen van hen waren valse apostelen. En Jezus zegt: „Goed. Jullie hebben hen onderzocht. Goed. Jullie hebben vastgesteld dat ze leugenaars waren. Jullie hebben hen getoetst.”

Deze gewoonte om valse apostelen te toetsen had de gemeente waarschijnlijk van Paulus overgenomen. In Handelingen, hoofdstuk 20, staan in wezen de laatste woorden die Paulus tot de gemeente van Efeze, of tot haar oudsten, sprak. Hij riep hen naar Milete voor een laatste bijeenkomst, toen hij op weg was naar Jeruzalem. In Handelingen, hoofdstuk 20, sprak hij met de oudsten van de gemeente van Efeze, dezelfde gemeente, al ging het waarschijnlijk om een eerdere generatie leiders dan die waaraan Johannes schrijft. Maar misschien ook niet.

Paulus zei in Handelingen 20:29:

Want dit weet ik: dat na mijn vertrek wrede wolven bij u zullen binnenkomen, die de kudde niet sparen;

HANDELINGEN 20:29

— dat wil zeggen, uit de kring van de oudsten zelf, de leiders van de gemeente —

Hij zegt tegen deze leiders dat ze moeten uitkijken voor valse leiders en wolven, zelfs voor mannen onder de oudsten die misschien iets te ambitieus worden, een eigen beweging willen beginnen en de discipelen achter zichzelf aan willen trekken. De gemeente nam Paulus blijkbaar serieus. Wanneer Jezus hun nu, waarschijnlijk tien jaar of nog langer daarna, een brief stuurt — het zouden trouwens dezelfde leiders kunnen zijn tot wie Paulus sprak — zegt Hij:

Jullie hebben het juiste gedaan. Jullie hebben de valse leiders die langskomen niet getolereerd. Jullie hebben ze ontmaskerd, zoals Paulus jullie had opgedragen.

15

Orthodoxie zonder de eerste liefde

In de tweede eeuw bevatten de brieven van Ignatius trouwens ook een brief die Ignatius aan Efeze schreef. Hij schreef hun rond het jaar 115 na Christus. Afhankelijk van wanneer Openbaring geschreven is, was dit ergens tussen de twintig en misschien wel veertig jaar nadat het boek Openbaring werd geschreven. Ignatius prees deze gemeente er eveneens om dat ze geen valse leer tolereerde. Dit was een gemeente die werkelijk een hoge maatstaf hanteerde voor orthodoxie en voor de echtheid van de bediening. Ze tolereerden het kwaad niet. In dat opzicht waren ze een zeer compromisloze gemeente. Maar zoals vaak gebeurt wanneer gemeenten zich toeleggen op een juist oordeel, bestaat de neiging om minder liefdevol te worden. Ze hadden hun eerste liefde verlaten, zei Jezus. Dat was hun probleem.

Hij zei dat dit zo erg is dat je je ervan zult moeten bekeren, want anders zal Ik je gemeente wegnemen.

Bedenk dan van welke hoogte u bent gevallen en bekeer u en doe de eerste werken. Maar zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, als u zich niet bekeert.

OPENBARING 2:5

Het is niet aanvaardbaar om je eerste liefde te verlaten, hoeveel andere goede dingen er ook over je gezegd kunnen worden.

Denk aan wat Paulus zei in 1 Korinthe 13, de eerste drie verzen:

Hij zei:

Al zou ik de talen van de mensen en van de engelen spreken, maar ik had de liefde niet, dan zou ik klinkend koper of een schallende cimbaal zijn geworden. En al zou ik de gave van de profetie hebben en alle geheimenissen weten en alle kennis bezitten, en al zou ik al het geloof hebben zodat ik bergen zou verzetten, maar ik had de liefde niet, dan was ik niets. En al zou ik al mijn bezittingen uitdelen tot levensonderhoud van de armen, en al zou ik mijn lichaam overgeven om verbrand te worden, maar ik had de liefde niet, het baatte mij niets.

1 KORINTHE 13:1-3

— met andere woorden: al heb ik een volmaakte leer —

Hoeveel andere goede dingen er ook over een christen of een gemeente gezegd kunnen worden, als ze geen liefde hebben, is het niet in orde met hen. Jezus zal hen niet laten voortbestaan. Het is belangrijk. Jezus zei:

Hij zei in Johannes 13:34–35:

Een nieuw gebod geef Ik u, namelijk dat u elkaar liefhebt; zoals Ik u liefgehad heb, moet u ook elkaar liefhebben. Hierdoor zullen allen inzien dat u Mijn discipelen bent: als u liefde onder elkaar hebt.

JOHANNES 13:34-35

Liefde is het enige wat een gemeente kenmerkt. Liefde is het enige wat een discipel kenmerkt. De andere dingen zijn op hun eigen plaats belangrijk, maar geen daarvan is belangrijk genoeg om het tekort op het gebied van liefde te compenseren. Toch

kunnen we juist bij het zorgvuldig onderscheiden en oordelen, zoals van ons verlangd wordt, de liefde voor mensen uit het oog verliezen.

Er bestaat zoiets als liefdevol oordelen. Je kunt zo liefdevol over mensen oordelen als de feiten toelaten. Je hoeft niet hard te zijn in je oordeel, en dat zou je feitelijk ook niet moeten zijn. Paulus zei in Galaten 6:1:

Broeders, ook als iemand onverhoeds tot enige overtreding komt, moet u die geestelijk bent, zo iemand weer terechtbrengen, in een geest van zachtmoedigheid. Houd intussen uzelf in het oog, opdat ook u niet in verzoeking komt.

GALATEN 6:1

Je valt iemand die ten val is gekomen niet hard aan, zodat je hem door de manier waarop je kritiek op hem levert nog meer beschadigt. Je probeert hem in een geest van zachtmoedigheid te herstellen, op een liefdevolle manier. Je ziet die persoon niet als een schande die je onder het tapijt probeert te vegen of de deur uit probeert te schoppen. Je ziet die persoon als iemand die hersteld moet worden, en je hoopt dat je zo nodig je leven voor hem zult geven om hem weer binnen de kudde te brengen.

Maar vaak raakt een gemeente geobsedeerd door wat ze de gezonde leer zou kunnen noemen. Wanneer dat gebeurt, worden mensen die niet hebben wat zij de gezonde leer noemen, misschien niet eens als broeders beschouwd. Of, als ze wel broeders zijn, zijn het geen mensen naast wie ze graag gaan zitten en met wie ze gemeenschap willen hebben. En zo verliezen ze hun eerste liefde.

Dan zegt Hij in vers 6:

Maar dit hebt u vóór, dat u de werken van de Nikolaïeten haat, die ook Ik haat. Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint, hem zal Ik te eten geven van de Boom des levens, die midden in het paradijs van God staat.

OPENBARING 2:6-7

16

De leer en werken van de Nikolaïeten

Wie zijn de Nikolaïeten dan? Ze worden tweemaal genoemd in de zeven brieven. Ze worden ook genoemd in de brief aan de gemeente van Pergamus. Daar staat in vers 15 van ditzelfde hoofdstuk, tegen een andere gemeente:

Zo hebt u er ook die zich houden aan de leer van de Nikolaïeten en dat haat Ik.

OPENBARING 2:15

In beide gevallen waarin de Nikolaïeten worden genoemd, zegt Jezus:

Daar heb ik een hekel aan.

In de gemeente van Efeze ging het om de daden van de Nikolaïeten. In de gemeente van Pergamus ging het om de leer van de Nikolaïeten. Het is duidelijk dat wat mensen doen en wat ze geloven, hun kenmerkende godsdienstige eigenschappen bepalen. De Nikolaïeten moeten in elk aspect van hun godsdienstige leven verwerpelijk zijn geweest voor Christus. Toch bevonden ze zich in de gemeente, of probeerden ze daarin te komen.

Ze probeerden de gemeente van Efeze binnen te komen, maar die gemeente hield de teugels zo strak en had zoveel onderscheidingsvermogen dat ze hen eruit gooide. De gemeente van Pergamus was iets lakser. Ze lieten hen daar blijven. Jezus zei:

Dit is een probleem. Er zijn mensen in jullie gemeente die vasthouden aan de leer van de Nikolaïeten.

Waar de leer aanwezig is, kunnen de daden niet ver weg zijn, want mensen zullen naar hun overtuigingen leven. Jezus zei:

Ik heb een hekel aan ze — niet de Nikolaïeten;

Maar dit hebt u vóór, dat u de werken van de Nikolaïeten haat,
die ook Ik haat.

OPENBARING 2:6

Wie zijn de Nikolaïeten dan? In bepaalde kringen hoor je een standaardverklaring van wie de Nikolaïeten waren. Degenen die deze verklaring geven, doen dat omdat ze die door iemand anders hebben horen geven, en degene van wie zij het gehoord hebben, had het weer van iemand anders gehoord. Waar het idee vandaan kwam dat zo van persoon tot persoon en van generatie tot generatie wordt doorgegeven, weet ik niet. Ik weet niet waar de oorspronkelijke vergissing is gemaakt.

Maar in bepaalde kringen is het de orthodoxe opvatting geworden dat ‘Nikolaïeten’ afkomstig is van twee woorden, nikos en laos. Nikos betekent verovering, en laos betekent het volk. Dit zijn Griekse woorden. Daarom zeggen ze dat de Nikolaïeten mensen zijn van wie de naam op de een of andere manier voortkomt uit hun verovering van het volk. Daaruit leiden ze af dat dit binnen de gemeente degenen waren die de gemeente verdeelden in geestelijkheid en leken. De geestelijkheid ging de gemeente overheersen en de leken waren het gewone volk. Het spreekt voor zich dat de mensen die dit argument aanvoeren waarschijnlijk tot de Plymouth Brethren behoren. Ik hoor het voornamelijk onder aanhangers van de bedelingenleer, en de Plymouth Brethren geloven niet in een geestelijkheid. Ik zeg niet dat ik daar wel in geloof, maar het zou me niet verbazen als deze verklaring is ontstaan onder mensen die niet in de geestelijkheid geloven. Dat zouden dan de Plymouth Brethren moeten zijn, of een andere kleine groepering die min of meer anti-institutioneel is. Ik ben behoorlijk anti-institutioneel, zoals iedereen weet, maar niet zozeer dat ik leerstellingen wil verzinnen om dingen te ondersteunen.

Er is blijkbaar geen bewijs vanuit de vroege kerk dat de Nikolaïeten mensen waren die de gemeente verdeelden in geestelijkheid en leken. Het is een theorie die iemand heeft bedacht. En omdat maar heel weinig mensen een andere theorie kenden, dachten ze: ‘Nou, laten we het daar dan maar op houden.’

17

Nikolaüs en de antinomistische ketterij

De kerkvaders in de tweede eeuw spraken echter wel over de Nikolaïeten. Hun opvatting is erg interessant, als je die nog niet hebt gehoord. Volgens mij veel interessanter dan die andere. Hun opvatting was dat de Nikolaïeten een beweging waren die genoemd was naar een man die Nikolaüs heette. Hun leer was min of meer gnostisch, en behoorde vooral tot die stroming van het gnosticisme die antinomistisch was.

Weet je wat dat woord betekent? Antinomistisch betekent tegen de wet: anti-nomos. Nomos is het Griekse woord voor wet, dus antinomistisch betekent tegen de wet. Er waren verschillende soorten gnostici, maar de gnostici waren hoofdzakelijk van mening dat het er eigenlijk niet toe doet hoe je leeft, zolang wat je weet maar intact blijft. Dat is wat gnostici betekent: mensen die weten. Als je de mysteriën kende die de gnostici onderwezen, kon je de moraal zo ongeveer negeren, omdat je behouden werd door je kennis, door je superieure kennis, en niet door hoe je je gedroeg. Veel gnostici waren dus antinomisten, en velen van hen bevonden zich in de gemeente.

Volgens sommige kerkvaders was er blijkbaar een gnostische of proto-gnostische antinomistische beweging die een man volgde die Nikolaüs heette, en zij werden de Nikolaïeten genoemd, naar hem. Wat ik het interessantst vind, is wie deze Nikolaüs volgens hen was. Ze zeggen dat het een man was die genoemd wordt in het boek Handelingen, in hoofdstuk 6.

In Handelingen hoofdstuk 6 werden zeven mannen uitgekozen om te helpen bij het uitdelen van de ondersteuning aan de armen in de gemeente. Hun namen worden genoemd in vers 5, Handelingen 6:5. Daar staat:

En dit woord behaagde heel de menigte; en zij kozen Stefanus, een man vol van geloof en van de Heilige Geest, Filippus, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas en Nicolaüs, een proseliet uit Antiochië.

HANDELINGEN 6:5

Deze Nikolaüs, een proseliet uit Antiochië, werd oorspronkelijk gekozen omdat hij voldeed aan de vereisten waarover we in vers 3 lezen. De apostelen zeiden:

Zie daarom uit, broeders, naar zeven mannen uit uw midden, van wie men een goed getuigenis geeft, vol van de Heilige Geest en van wijsheid, die wij voor deze noodzakelijke taak zullen aanstellen.

HANDELINGEN 6:3

Dat deden ze dus, en Nikolaüs werd gekozen uit een gemeente die ruim vijfduizend mannen telde. Hij behoorde tot de kleine groep betrouwbare mannen van wie men vond dat zij de Heilige Geest en wijsheid hadden en dat men op hen kon vertrouwen.

Maar volgens de kerkvaders werd hij uiteindelijk op een dwaalspoor gebracht en kwam hij in een soort gnostische ketterij terecht. Mensen gingen hem volgen en zij werden de Nikolaïeten genoemd. Nu vertelt de Bijbel ons niet of dit waar is of niet. Het is nogal afschuwelijk om zoiets te denken over een man die anders misschien een goede broeder was, nooit iets verkeerd heeft gedaan en over wie kwalijke geruchten werden verspreid. Maar van de kerkvaders hebben we geen enkele andere opvatting over de Nikolaïeten, en meer dan één van hen heeft dit verhaal bevestigd.

De Nikolaïeten waren dus heel goed mogelijk vernoemd naar deze man Nikolaüs, die was afgeweken van de orthodoxe, gevestigde, apostolische gemeente en zijn eigen ketterij of sekte was begonnen. Ook zij bevonden zich in sommige gevallen in de gemeente. Waarschijnlijk onderwezen ze een antinomistische ketterij. We lezen inderdaad dat veel van deze gemeenten problemen hadden met het antinomisme. De gemeente van Pergamus, waar zich eveneens Nikolaïeten bevinden, heeft zelfs te maken met bepaalde problemen op moreel gebied. Daar zullen we het over hebben wanneer we eraan toekomen.

18

Zonde haten en mensen liefhebben

Hoe dan ook, de praktijken van de Nikolaïeten behoren tot de dingen waarvan Jezus zei dat Hij ze haat, en het is prijzenswaardig dat de gemeente van Efeze ze niet tolereert. Zij haten ze ook. Het probleem is dat zij ze haten zonder hen lief te hebben. Ze hebben hun eerste liefde verlaten.

Je kunt mensen liefhebben en toch haten wat hen vernietigt. Je kunt de daden haten die iemand verricht, omdat je weet dat die daden hem vernietigen. De reden dat je die daden haat, is dat je de mensen liefhebt. Daarom haat je kanker in je kind: omdat je je kind liefhebt. Als je kind je volkomen onverschillig liet, zou de kanker je ook volkomen onverschillig laten. Je zult haten wat je kind vernietigt, omdat je het kind liefhebt.

Welke daden er ook in het leven van een broeder plaatsvinden die hem geestelijk te gronde richten, je zult die moeten haten. Je zult ze moeten haten als je je broeder liefhebt. Het is dus goed om de daden te haten die de gemeente of je broeders te gronde richten, maar je mag niet ophouden hen lief te hebben. Daarin was deze gemeente tekortgeschoten.

Jezus roept hen dus op zich te bekeren; anders wordt hun kandelaar weggenomen. Je ziet dat Hij in vers 5 zegt:

Bedenk dan van welke hoogte u bent gevallen en bekeer u en doe de eerste werken. Maar zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, als u zich niet bekeert.

OPENBARING 2:5

Als je dit uit de context van het boek Openbaring haalt, zou dat voor jou dan niet klinken alsof Hij het over de wederkomst van Christus heeft?

Heeft Hij het over de wederkomst van Christus?

Zie, Ik kom spoedig.

OPENBARING 22:7

staat er in Openbaring 22. Nu zijn er verscheidene gemeenten tegen wie Jezus zegt dat Hij spoedig zal komen. In dit geval heeft Hij het erover dat Hij spoedig naar hen toe zal komen en hun kandelaar zal wegnemen. Dit is gebeurd. Hun kandelaar staat niet meer in Efeze, dus het lijkt erop dat er een tijdelijk oordeel over hen is gekomen.

Art vertelde me net dat het grootste deel van de gemeente door malaria is weggevaagd, volgens mij in het begin van de vierde eeuw. Er is vlakbij, op hoger gelegen terrein, een gemeente. Er is, denk ik, een modderstroom geweest die de oude plek heeft bedolven. Maar het oude Efeze bestaat niet meer, behalve als ruïnes. Je kunt ernaartoe gaan om ze te bekijken. Het zijn ruïnes. Het lijkt erop dat de gemeente op die oorspronkelijke plek er niet meer is, tenzij ze eenvoudigweg naar hoger gelegen terrein zijn verhuisd.

19

Jezus' komst als tijdelijk oordeel

Hoe dan ook, dat Hij naar hen toe zou komen en hun kandelaar zou wegnemen, lijkt geen verwijzing te zijn naar de wederkomst van Christus aan het einde van de wereld. Hij zegt ook tegen andere gemeenten dat Hij zal komen. Let op de gemeente van Pergamum in vers 16 van hetzelfde hoofdstuk. Hij zegt:

Bekeer u. En zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal Ik tegen hen oorlog voeren met het zwaard van Mijn mond.

OPENBARING 2:16

Dezelfde woorden, maar deze keer zegt Hij:

Ik zal tegen ze vechten met het zwaard uit Mijn mond.

Het is interessant, omdat Hij Zich aan die gemeente had voorgesteld als Degene Die het scherpe tweesnijdende zwaard uit Zijn mond heeft. Hij had Zich dus voorgesteld met woorden die duidelijk maakten welke bedreiging Hij tegen hen uitte, net zoals Hij dat bij Efeze deed. Hij is Degene Die tussen de kandelaars wandelt. Als ze zich niet bekeren, zal Hij naar hen toe komen en hun kandelaar wegnemen. In Pergamum is Hij Degene met het scherpe zwaard uit Zijn mond. Als ze zich niet bekeren, zal Hij komen en met hen strijden met het zwaard uit Zijn mond.

Als je verder kijkt, krijgt de gemeente van Thyatira in vers 25 te horen:

dan deze: Houd vast aan wat u hebt totdat Ik kom.

OPENBARING 2:25

Ook zij zijn daar tegenwoordig niet meer. In hoofdstuk 3, vers 3, zegt Hij tegen de gemeente van Sardis:

Bedenk dan hoe u het hebt ontvangen en gehoord, en houd het vast en bekeer u. Als u dan niet waakzaam bent, zal Ik bij u komen als een dief en u zult beslist niet weten op welk uur Ik bij u zal komen.

OPENBARING 3:3

In vers 11 zegt Hij tegen de gemeente van Filadelfia:

Zie, Ik kom spoedig. Houd vast wat u hebt, opdat niemand uw kroon zal wegnemen.

OPENBARING 3:11

Er zijn veel verwijzingen naar Zijn komst: naar spoedig komen en naar komen tot hen, tot de gemeente. Tegen de lauwe gemeente wordt in vers 20 gezegd:

Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop. Als iemand Mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem gebruiken, en hij met Mij.

OPENBARING 3:20

Hoe vaak zegt Jezus dat Hij, in de ene of de andere betekenis, tot de gemeente zal komen? Hij zou komen en tegen hen strijden, komen en hen wegnemen, in hun hart komen, of wat dan ook. Zijn komst is in deze gevallen geen verwijzing naar de wederkomst. Zeker, niemand heeft Openbaring 3:20 ooit opgevat als een verwijzing naar de wederkomst:

Ik zal bij hem binnenkomen en met hem eten, Dat denk ik tenminste niet. Misschien hebben sommigen dat wel gedaan. In de kring waaruit ik kom in elk geval niet.

Tegen de gemeenten wordt vaak, vaker wel dan niet, gezegd dat Jezus naar elk van hen toe zal komen en iets met hen zal doen. Maar de meeste van die gemeenten zijn er nu eenvoudigweg niet meer. De gemeente van Smyrna is er nog. Maar deze gemeenten, en in veel gevallen de steden zelf, zijn niet meer dan ruïnes. Het ziet er dus naar uit dat Hij gekomen is en gedaan heeft wat Hij zei dat Hij zou doen.

Dat zou onderstrepen dat de komst van Jezus in Openbaring niet altijd een verwijzing naar de wederkomst is. We moeten daar voorzichtig mee zijn, omdat we er in veel gevallen van uitgaan dat het boek Openbaring over de eindtijd gaat. Wanneer we Hem dus horen zeggen:

Ik zal komen, dan denken we dat dit de wederkomst is. In sommige gevallen in de Schrift is dat zo, maar we moeten het geval voor geval bekijken. In dit geval lijkt het daar beslist niet om te gaan:

Bedenk dan van welke hoogte u bent gevallen en bekeer u en doe de eerste werken. Maar zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen, als u zich niet bekeert.

OPENBARING 2:5

20

Overwinnen en eten van de boom des levens

Hij zei dat Hij degenen die overwinnen te eten zal geven van de boom des levens, die midden in het paradijs van God staat. De boom des levens stelt ongetwijfeld het eeuwige leven voor. Je herinnert je dat Adam en Eva in de hof van Eden, nadat ze gezondigd hadden, de toegang tot de boom des levens werd ontzegd, zodat ze er niet van zouden eten en eeuwig leven. Blijkbaar stelt het eten daarvan mensen in staat eeuwig te leven. Dus wanneer Hij zegt:

Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint, hem zal Ik te eten geven van de Boom des levens, die midden in het paradijs van God staat.

OPENBARING 2:7

is dat een manier om te zeggen:

Ik zal je eeuwig laten leven. Je krijgt het eeuwige leven als je overwint.

Dat is belangrijk, want overwinnen betekent in Openbaring dat je trouw blijft tot de dood. Dat is wat overwinnen betekent. Tegen de volgende gemeente zegt Hij in hoofdstuk 2, vers 10 uitdrukkelijk:

Wees niet bevreesd voor wat u lijden zult. Zie, de duivel zal sommigen van u in de gevangenis werpen, opdat u verzocht wordt. En u zult een verdrukking hebben van tien dagen. Wees trouw tot in de dood, en Ik zal u de kroon van het leven geven.

OPENBARING 2:10

Maar in Openbaring 12, vers 11 worden als het ware de overwinnaars genoemd. Openbaring 12:11 zegt:

En zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot in de dood.

OPENBARING 12:11

Dat wil zeggen: de gemeente overwon satan. Zij zijn overwinnaars.

Zij overwonnen hem door trouw te blijven totdat ze stierven, in sommige gevallen blijkbaar zelfs als martelaren. Dat betekent het om een overwinnaar te zijn. Dus als je overwint, betekent dat dat je Jezus trouw blijft tot de dood. Hij zegt: 'Ik zal je na dit leven laten eten in het paradijs van God. Ik zal je eeuwig leven geven. Je zult eten van de boom des levens.'

In het paradijs van God. Dat betekent dat je door je trouw aan Christus misschien je leven in deze wereld opgeeft, maar dat je daarna in het paradijs nog veel meer leven wacht. Daar is die boom des levens. 'Ik zal je daarvan laten eten,' zegt Hij, 'als je hier een overwinnaar bent.'

21

Smyrna: trouw blijven tot de dood

Nu hebben we in vers 8 de volgende brief:

En schrijf aan de engel van de gemeente in Smyrna: Dit zegt de Eerste en de Laatste, Die dood is geweest en weer levend is geworden: Ik ken uw werken, verdrukking en armoede — u bent echter rijk — en Ik ken de lastering van hen die zeggen dat zij Joden zijn, maar het niet zijn; zij zijn namelijk een synagoge van de satan. Wees niet bevreesd voor wat u lijden zult. Zie, de duivel zal sommigen van u in de gevangenis werpen, opdat u verzocht wordt. En u zult een verdrukking hebben van tien dagen. Wees trouw tot in de dood, en Ik zal u de kroon van het leven geven. Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint, zal zeker geen schade toegebracht worden door de tweede dood.

OPENBARING 2:8-11

Merk op dat overwinnen betekent dat je trouw blijft tot aan je eerste dood.

Opnieuw: de kroon des levens is als de boom des levens. Je zult gekroond worden met leven, eeuwig leven, als je trouw bent tot de dood. Als je je leven in deze wereld opgeeft, zul je het vinden tot eeuwig leven, zoals Jezus zei. Bedenk dat Jezus dat zei in Mattheüs 16. Hij zei:

Want wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar wie zijn leven zal verliezen om Mij, die zal het vinden.

MATTHEÛS 16:25

Daarmee bedoelt Hij dat je eeuwig leven zult vinden. Je moet echter bereid zijn je leven in deze wereld op te geven, als je in aanmerking wilt komen.

Dus als je trouw bent tot de dood, zul je een kroon des levens ontvangen. Wie overwint, dat wil zeggen, wie trouw is tot de dood, zal in elk geval niet aan de tweede dood onderworpen zijn. Je zult tenminste niet opnieuw hoeven te sterven, zoals sommigen wel zullen moeten. Veel mensen zullen, zoals we in Openbaring 20 zullen zien, in de poel van vuur geworpen worden. Er staat in Openbaring 20:15 — vers 14 is het, denk ik:

En de dood en het rijk van de dood werden in de poel van vuur geworpen. Dit is de tweede dood.

OPENBARING 20:14

Verwijzing gecontroleerd: de spreker noemde Openbaring 20:15, maar de bewoording is Openbaring 20:14 (zelfde hoofdstuk, ander vers).

Je zult dus niet in de poel van vuur geworpen worden. Je zult de tweede dood niet ondergaan als je tenminste de eerste dood ondergaat omdat je Mij trouw blijft.

Merk op dat Jezus, wanneer Hij Zich aan hen voorstelt, zegt:

Ik ben de Eerste en de Laatste, die dood was en weer tot leven kwam.

Hij herinnert hen eraan: 'Ik ben gestorven. Ik ga jullie vragen te sterven. Ik ga jullie op zijn minst vragen bereid te zijn om te sterven. Wees trouw tot de dood. Dat was Ik, en kijk, Ik leef. Ik kan deze belofte dus waarmaken. Als jullie voor Mij sterven, kan Ik jullie opwekken. Ik kan jullie een kroon des levens geven. Ik kan jullie in leven houden na het tijdstip waarop anderen de tweede dood ondergaan. Ik ben geloofwaardig, want Ik was dood en nu leef Ik.' Dat is wat Hij zegt. De manier waarop Hij Zich voorstelt, houdt dus duidelijk verband met de boodschap die Hij voor hen heeft.

22

De synagoge van satan en vervolging

Smyrna ontvangt trouwens de kortste brief. Een van de redenen waarom het een korte brief is, is dat er geen kritiek op Smyrna is. Zij lijden voor Christus. Zij zijn de lijdende gemeente. Zijn boodschap is: 'Ik zie dat jullie lijden door toedoen van mensen die

zeggen dat ze Joden zijn,’ in vers 9, ‘maar dat in werkelijkheid niet zijn’ — tenminste niet voor zover het Jezus betreft.

Dit zouden natuurlijk mensen zijn die etnisch Joods zijn. Er lopen geen mensen rond die zeggen dat ze Joden zijn terwijl ze etnisch gezien geen Joden zijn. Wat Hij zegt, is in feite hetzelfde als wat Johannes Jezus elders laat zeggen. Hier tekent Johannes Jezus’ woorden op: Johannes schreef het op en Jezus spreekt. Johannes schreef ook Johannes 8, en daar spreekt Jezus eveneens. In Johannes 8:44 zei Jezus tegen bepaalde Joden:

U bent uit uw vader de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen; die was een mensenmoordenaar van het begin af, en staat niet in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij vanuit wat van hemzelf is, want hij is een leugenaar en de vader van de leugen.

JOHANNES 8:44

Eerder zeiden zij:

Zij antwoordden Hem: Wij zijn Abrahams nageslacht en zijn nooit slaaf van iemand geweest; hoe kunt U dan zeggen: U zult vrij worden?

JOHANNES 8:33

Hij zei:

Zij antwoordden en zeiden tegen Hem: Abraham is onze vader. Jezus zei tegen hen: Als u Abrahams kinderen was, zou u de werken van Abraham doen.

JOHANNES 8:39

Jezus zegt hier dus dat deze mensen in werkelijkheid een synagoge van satan zijn, net zoals de gemeente de synagoge, de tempel of de tabernakel van God is. Dit waren blijkbaar Joodse mensen die tegen christenen waren. Niet alle Joden zijn tegen christenen, maar in Smyrna waren er enkelen die dat wel waren. Deze mensen zijn een synagoge van satan. Ze vervolgen de gemeente. Ze lasteren God en het evangelie dat de christenen hun waarschijnlijk verkondigden.

Smyrna had van alle steden in Asia de grootste Joodse bevolking. Later, in het begin van de tweede eeuw, was Polycarpus bisschop van Smyrna. Het is heel verleidelijk om te denken dat Polycarpus in die tijd misschien de boodschapper was, de engel van de gemeente in Smyrna, maar dat is niet waarschijnlijk. Hij zou te jong zijn geweest toen het boek Openbaring werd geschreven, als hij toen überhaupt al geboren was. Hij is dus waarschijnlijk niet de man.

Maar Polycarpus is zeer bekend vanwege zijn martelaarschap in Smyrna. Hij was de bisschop van Smyrna en werd vanwege zijn geloof gearresteerd en op de brandstapel verbrand. Aanvankelijk wilde het vuur hem niet verbranden. Er bestaat een heel document uit de vroege gemeente dat Het martelaarschap van Polycarpus heet en dat door de gemeente van Smyrna bewaard is. Zij schreven uitvoerig over zijn martelaarschap. Ze zeiden dat hij bij een paal werd gezet, dat het vuur werd aangestoken en dat de vlammen rondom hem oplaaiden, maar hem blijkbaar lange tijd niet raakten. Hij stond daar gewoon te zingen. Hij was een zeer oude man, op dat moment waarschijnlijk in de negentig. Daarom stak een soldaat hem neer. Zijn bloed stroomde naar buiten en doofde ten minste een deel van de vlammen, maar hij stierf door bloedverlies.

Het interessante is dat ze in het verslag van het martelaarschap van Polycarpus, dat door de gemeente van Smyrna uit de tweede eeuw bewaard is, aangeven dat de Joden van die stad een zeer actieve rol speelden. Ze moedigden de Romeinen aan om Polycarpus te doden en hielpen hout te verzamelen. Er staat zelfs dat de Joden van de stad hout verzamelden en aanbrachten, omdat ze hem zo graag wilden verbranden. Blijkbaar stonden de Joden van juist die stad zelfs een generatie na het boek Openbaring nog zeer vijandig tegenover de christenen. Hoewel zij niet, zoals Rome, de macht hadden om christenen daadwerkelijk tot martelaren te maken, konden zij er wel enthousiast aan meedoen. En blijkbaar deden ze dat.

Deze verwijzing naar hen die zeggen dat ze Joden zijn en het niet zijn, maar een synagoge van satan zijn, klinkt door in de brief aan de gemeente van Filadelfia, in hoofdstuk 3, vers 9. Blijkbaar veroorzaakten de Joden van die stad ook moeilijkheden voor de gemeente. In hoofdstuk 3, vers 9, zegt Jezus:

Zie, Ik geef u enigen uit de synagoge van de satan, van hen die zeggen dat zij Joden zijn en het niet zijn, maar liegen. Zie, Ik zal maken dat zij komen en aan uw voeten aanbidden en erkennen dat Ik u liefheb.

OPENBARING 3:9

Blijkbaar zeiden de Joden van die stad dat God de gemeente niet liefhad. Hij zegt: ‘Ooit zullen ze wel anders praten. Ik ga ervoor zorgen dat dat gebeurt.’

23

Beproeving en tien dagen verdrukking

Dit zijn de twee gemeenten die geen kritiek krijgen: Smyrna en Filadelfia. Het zijn de enige twee gemeenten die geen kritiek krijgen, en toevallig hadden ze allebei te lijden onder een bepaalde vorm van vervolging door het Joodse deel van de bevolking in hun stad. Over de andere vijf gemeenten lezen we niet dat er enig conflict was met de Joden in hun stad. Zij hadden problemen met de Romeinen, met iemand anders of met ketters. Christenen hebben geleden door toedoen van verschillende vijandige partijen en in deze gevallen waren dat blijkbaar Joodse partijen.

Hij vertelt hun dus dat ze zullen lijden, maar dat ze daar niet bang voor moeten zijn. Hij zei dat de duivel sommigen van hen in de gevangenis zou werpen en dat ze beproefd zouden worden. Daar zijn beproevingen voor: ze dienen om je op de proef te stellen. Jezus wist dat het zou gebeuren. Hij beloofde niet dat Hij hen ertegen zou beschermen. Hij zei eenvoudig: ‘Ik ga jullie hier aan een beproeving onderwerpen. De duivel zal jullie in de gevangenis werpen.’ Maar het is niet de duivel die erin

geïnteresseerd is je op de proef te stellen. Het is God Die erin geïnteresseerd is je op de proef te stellen. God stelt ons op de proef door toe te laten dat we soms verzocht en vervolgd worden.

Jezus had natuurlijk kunnen zeggen: 'Maak je geen zorgen. Ik zal hem tegenhouden. Ik zal jullie bevrijden. Ik zal jullie beschermen.' Niets daarvan werd beloofd. Jezus zou dat kunnen doen, maar Hij zegt: 'Nee, jullie zullen op de proef worden gesteld. Dat is iets goeds. Jullie moeten op de proef worden gesteld. Als jullie de proef doorstaan, zullen jullie blij zijn. Jullie zullen overwinnaars zijn.'

Hij zei dat ze tien dagen lang verdrukking zouden ondervinden. Niemand die ik ken, gelooft dat dit een letterlijke periode van tien dagen betekent. Sommige predikers hebben gedacht dat dit een verwijzing is naar tien keizers van wie volgens de overlevering bekend is dat ze de gemeente vervolgden. Anderen menen dat tien dagen eenvoudigweg een korte tijd betekent, maar wel een tijd die onaangenaam is als je in de gevangenis zit. Tien dagen in de gevangenis zitten ruïneert misschien niet je hele leven, maar het ruïneert beslist je hele dag en je hele week. Deze vervolging die door de stad zal trekken, zal onaangenaam maar kortstondig zijn.

Wat ik hier fascinerend vind, is de belofte die Hij doet wanneer Hij zegt:

En schrijf aan de engel van de gemeente in Smyrna: Dit zegt de Eerste en de Laatste, Die dood is geweest en weer levend is geworden: Ik ken uw werken, verdrukking en armoede — u bent echter rijk — en Ik ken de lastering van hen die zeggen dat zij Joden zijn, maar het niet zijn; zij zijn namelijk een synagoge van de satan. Wees niet bevreesd voor wat u lijden zult. Zie, de duivel zal sommigen van u in de gevangenis werpen, opdat u verzocht wordt. En u zult een verdrukking hebben van tien dagen. Wees trouw tot in de dood, en Ik zal u de kroon van het leven geven. Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint, zal zeker geen schade toegebracht worden door de tweede dood.

OPENBARING 2:8-11

24

Jakobus en de kroon van het leven

Deze belofte lijkt bij Jakobus terug te klinken, alsof Jakobus Openbaring had gelezen. De reden waarom dat mij intrigeert, is dat Openbaring heel vroeg geschreven moet zijn als Jakobus Openbaring heeft gelezen, want de meeste geleerden dateren Jakobus tamelijk vroeg. Sommigen van hen denken dat het het vroegst geschreven boek van het Nieuwe Testament was. Als Jakobus, zoals ik opper, misschien bekend was met het boek Openbaring, dan was Jakobus natuurlijk niet het vroegste boek. Maar Jakobus werd ongetwijfeld nog steeds zo vroeg geschreven dat Openbaring nóg eerder geschreven moet zijn.

In Jakobus hoofdstuk 1, vers 12, worden christenen aangespoord om beproevingen te verdragen, zoals ook de gemeente van Smyrna daartoe werd aangespoord.

Jakobus zei:

Zalig is de man die verzoeking verdraagt, want als hij beproefd gebleken is, zal hij de kroon van het leven ontvangen, die de Heere beloofd heeft aan hen die Hem liefhebben.

JAKOBUS 1:12

De woorden die hier met „verzoeking” en „beproeving” worden weergegeven, behoren in het Grieks tot dezelfde woordgroep.

Bedenk dat Jezus tegen Smyrna zei:

Jullie zullen op de proef worden gesteld.

Ook Jakobus spreekt over iemand die de beproeving doorstaat en beproefd blijkt te zijn. De Nederlandse vertaling gebruikt niet telkens hetzelfde woord, maar de overeenkomst in onderwerp en formulering blijft opvallend. Dit klinkt bijna als een regel uit Jezus' brief aan de gemeente van Smyrna. Met „de Heere” Die de kroon van het leven heeft beloofd, bedoelt Jakobus volgens deze uitleg de Heere Jezus.

Wanneer heeft Jezus ooit iemand een kroon des levens beloofd? Zeker niet in de evangeliën. Nergens in de evangeliën staat opgetekend dat Jezus zo'n belofte deed. Waar vind je een belofte van Jezus dat Hij iemand de kroon des levens zal geven? In de hele Bijbel is er naast deze plaats in Jakobus maar één andere verwijzing naar een kroon des levens. Dat staat in de belofte die Jezus aan de gemeente van Smyrna deed:

Wees niet bevreesd voor wat u lijden zult. Zie, de duivel zal sommigen van u in de gevangenis werpen, opdat u verzocht wordt. En u zult een verdrukking hebben van tien dagen. Wees trouw tot in de dood, en Ik zal u de kroon van het leven geven.

OPENBARING 2:10

Openbaring 2:10:

en ik zal jullie de kroon van het leven geven.

Jakobus lijkt die belofte te kennen. Hij heeft gezegd dat je de kroon des levens zult ontvangen die de Heere heeft beloofd. Als zij Openbaring in die tijd hadden gelezen, zouden zij precies weten op welke belofte Jakobus doelt. Dan zouden wij ook weten hoe Jakobus op de gedachte kwam dat de Heere zo'n belofte had gedaan. Hij zou die in Openbaring hebben gelezen. Maar als Openbaring niet vóór Jakobus geschreven is, dan spreekt Jakobus eenvoudigweg bij toeval over een situatie die sterk lijkt op wat er in Jezus' brief aan de gemeente van Smyrna staat, en gebruikt hij bij toeval precies dezelfde uitdrukking als Jezus. Ik denk dat de kans groter is dat Jakobus het boek Openbaring heeft gelezen. Dat zou van Openbaring een tamelijk vroeg boek maken, vroeger dan de traditionele datering die tegenwoordig populair is.

25

Pergamus en de troon van satan

Laten we nu kijken naar de gemeente hier die compromissen sluit. Vers 12, de gemeente van Pergamum. De stad Pergamum was de provinciehoofdstad, dat wil zeggen de politieke hoofdstad van de provincie Asia. Zoals we al zeiden, was Efeze zoiets als de stad New York van Asia. Pergamum zou zoiets zijn als Washington D.C. van Asia. De politieke machtscentra van de provincie bevonden zich in deze stad. In deze stad was veel Romeinse invloed en heidense invloed, waardoor de gemeente daar werkelijk zwaar onder druk kon komen te staan.

Het Romeinse zwaard werd natuurlijk met het Romeinse bestuur in verband gebracht. Bedenk dat Paulus over de gezagsdragers zei:

Zij is immers Gods dienaress, u ten goede. Als u echter kwaad doet, vrees dan, want zij draagt het zwaard niet zonder reden. Zij is namelijk Gods dienaress, een wreekster tot straf voor hem die het kwade doet.

ROMEINEN 13:4

Het Romeinse zwaard was bij wijze van spreken in deze provincie, in deze stad, geconcentreerd. Misschien is dat de reden waarom Jezus Zichzelf beschrijft als Degene Die een scherp tweesnijdend zwaard heeft. Misschien is dat de reden waarom Hij zegt:

Bekeer u. En zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal Ik tegen hen oorlog voeren met het zwaard van Mijn mond.

OPENBARING 2:16

Ben je bang voor het Romeinse zwaard? Je hebt nog niets gezien.

In Pergamum waren veel verschillende soorten satanische invloed. Jezus noemt Pergamum zelfs de plaats waar de troon van satan is. Er waren in Pergamum verschillende dingen die de troon van satan genoemd zouden kunnen worden. Of misschien was het geen van die dingen, en is 'de troon van satan' eenvoudigweg een term die naast al die dingen wordt gebruikt. Maar de stad was de eerste stad die een tempel voor keizer Augustus bouwde. Hoewel de verering van de keizer dus nooit in het hele Romeinse Rijk verplicht was of officieel werd ingesteld, vereerde deze stad de keizer vrijwillig. Ze bouwden een tempel voor keizer Augustus. Ze bouwden daar ook een tempel voor Zeus en een tempel voor Asklepios.

Volgens de mythologie was Asklepios een slangengod. Asklepios was een god die van een slang een geneeskrachtige vrucht had ontvangen, en afbeeldingen van twee slangen sierden de tempel van Asklepios. Art zei eerder dat het symbool van de American Medical Association een staf is met twee slangen eromheen. Sommige mensen denken misschien ten onrechte dat dit verwijst naar Mozes, die een slang aan een paal omhooghief, omdat ze denken: 'Wel, zij werden van een slangenbeet genezen.' Maar er staan twee slangen op, en het is in werkelijkheid gebaseerd op de mythe van Asklepios, de god van de genezing, de slangengod.

De eed van Hippocrates, die artsen vroeger altijd moesten afleggen wanneer ze als arts begonnen te werken of hun opleiding voltooiden, is de algemeen aanvaarde eed die alle mensen in de medische wereld afleggen. Heb je die ooit gelezen? De eerste regels luiden: 'Ik zweer bij Asklepios en alle goden en godinnen dat—' en dan gaat hij verder. Stel je eens voor dat westerse artsen in een christelijk land deze eed afleggen: 'Ik zweer bij Asklepios en alle goden en godinnen.' Asklepios was de god van de genezing.

De tempel van Asklepios werd bezocht door zieke mensen uit de hele wereld. Het was zoiets als het Lourdes van de oude wereld. Blijkbaar werden daar mensen genezen. Als dat zo was, gebeurde dat waarschijnlijk door demonische macht. Of het nu de verering van de keizer was, de verering van Zeus of de verering van deze occulte genezende macht: één daarvan, of al die dingen samen, is wat Jezus de troon van satan noemt. Hier staat de troon van satan.

En zo lezen we:

En schrijf aan de engel van de gemeente in Pergamus: Dit zegt Hij Die het tweesnijdende, scherpe zwaard heeft: Ik ken uw werken en weet waar u woont, namelijk waar de troon van de satan is. U houdt vast aan Mijn Naam, en u hebt het geloof in Mij niet verloochend, zelfs niet in de dagen van Antipas, Mijn trouwe getuige, die gedood werd bij u, waar de satan woont.

OPENBARING 2:12-13

Met andere woorden, jullie hebben met iets te kampen. Ik weet het. Dit is geen gemakkelijke plaats om christen te zijn. Op deze plaats is veel geestelijke strijd gaande.

26

Antipas, de trouwe martelaar

Dit is de enige gemeente waarvan we weten dat ze al een martelaar heeft gehad. De martelaar heette Antipas, maar verder weten we niets over hem. Foxe's Book of Martyrs bevat, denk ik, enige informatie over zijn martelaarschap, maar volgens mij is die niet ontleend aan vroege bronnen. We hebben eigenlijk geen gezaghebbende informatie over wie deze Antipas was, maar dit weten we wel: hij was een martelaar. Hij stierf.

Dit gebeurde in de Romeinse hoofdstad, dus het is zeer waarschijnlijk dat hij door het Romeinse gezag om het leven is gebracht. Hij zal niet gewoon gestruikeld en gevallen zijn, door een strijdswagen zijn overreden of door een ander ongeluk zijn omgekomen.

Waarschijnlijk is hij door de Romeinen gedood. De gemeente werd geprezen omdat ze haar belijdenis niet introk toen ze deze man zagen sterven. Mogelijk was hij destijds de leider van de gemeente. Hij wordt aangeduid als 'Mijn trouwe martelaar'. In het Grieks is dat dezelfde uitdrukking die je in Openbaring 1:5 over Jezus aantreft, waar Hij de trouwe getuige wordt genoemd. De woorden 'getuige' en 'martelaar' zijn hetzelfde Griekse woord. De uitdrukking is dus dezelfde. Jezus wordt de trouwe getuige genoemd. Antipas wordt ook een trouwe getuige genoemd. Dat is in zekere zin de waardigheid die een trouwe martelaar wordt verleend: hij draagt dezelfde titel als zijn Heere.

Hoewel deze gemeente een martelaar verloor, wat voor een gemeente ongetwijfeld een zeer ontmoedigende ervaring is, gaf ze het niet op. Ze deinsde niet terug. Ze verloochende Hem zelfs onder zulke druk niet.

Maar Ik heb enkele dingen tegen u, namelijk dat u daar mensen hebt die zich houden aan de leer van Bileam, die Balak leerde voor de Israëlieten een struikelblok neer te leggen, opdat zij afgodenoffers zouden eten en hoererij bedrijven. Zo hebt u er ook die zich houden aan de leer van de Nikolaïeten en dat haat Ik. Bekeer u. En zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal Ik tegen hen oorlog voeren met het zwaard van Mijn mond. Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Aan wie overwint, zal Ik van het verborgen manna te eten geven, en Ik zal hem een witte steen geven met op die steen een nieuwe naam geschreven, die niemand kent dan wie hem ontvangt.

OPENBARING 2:14-17

27

De leer van Bileam en heidens compromis

De problemen in deze gemeente waren dat er mensen waren die de leer van Bileam onderwezen, en natuurlijk was er de leer van de Nikolaïeten. Wat is volgens deze woorden de leer van Bileam? Het is wat Bileam aan Balak leerde. Wie is Balak? Balak was de Moabitische koning die Israël wilde vervloeken toen het door zijn gebied trok, en hij huurde Bileam in om het te vervloeken. Bileam kon dat niet. Hij probeerde het. Hij wilde het geld verdienen, maar God was Bileam altijd te machtig en hij kon het niet doen. Hij raakte in trance en profeteerde in plaats daarvan iets goeds over Israël. Daar werd zijn opdrachtgever erg boos om. Balak was woedend en zei: 'Ik betaal je om het tegenovergestelde te zeggen, niet dit.'

Bileam merkte dat hij totaal niet in staat was zijn loon te verdienen, dus bedacht hij een ander plan: 'Weet je wat? Ik kan dit volk niet vervloeken, maar jij kunt ervoor zorgen dat hun God hen vervloekt. Stuur je mooie meisjes uit Moab en Midian naar hen toe en laat hen de mannen van Israël verleiden tot seksuele immoraliteit en tot de aanbidding van Baäl-Peor, jouw god. Dan zal hun eigen God hen vervloeken.'

Dat gebeurde natuurlijk ook. Toen de mannen van Israël zich op aanraden van Bileam tot seksuele immoraliteit en afgoderij lieten verleiden, kwam er een plaag over Israël die hen bijna allemaal uitroeide. Toen stak Pinehas, een priester, een speer door een stel dat seks had. Hij doodde hen en maakte een einde aan de plaag. Het is trouwens een behoorlijk gruwelijk verhaal. Veel mensen stierven. Maar Bileam was daarvoor verantwoordelijk. Dit wordt daadwerkelijk vermeld in Numeri, hoofdstuk 31. In vers 16 wordt bij Bileams dood vastgelegd dat hij dit op gang had gebracht.

Jezus verwijst er dus naar. Bileam raadde Balak aan een struikelblok voor de Israëlieten te leggen, zodat ze ontucht zouden bedrijven en aan afgoden zouden offeren, of dingen zouden eten die aan afgoden geofferd waren. De leer van de antinomisten, die immoraliteit en afgoderij aanmoedigde, liep daar dan ook sterk mee parallel. Daarom wordt die de leer van Bileam genoemd. Blijkbaar verschilde die niet veel van de leer van de Nikolaïeten, die Jezus haat.

Wat Hij de overwinnaars hier belooft, zijn twee dingen:

Ik zal je wat van het verborgen manna te eten geven.

Wat zij moeten overwinnen, is de verleiding om deze leer van Bileam te volgen. Wanneer je in een heidens Romeins bolwerk als Pergamum woont, is het veel gemakkelijker om gewoon mee te doen, vooral wanneer iedereen van je verwacht dat je deelneemt aan het afgodische feest. Dat was voor burgers net zo normaal als het voor kinderen is om op school de eed van trouw aan het land af te leggen. Het was in feite jouw manier om een goede burger te zijn. Je brengt een offer aan keizer Augustus of aan de goden van Rome. Als je de goden van Rome niet gunstig stemt, maak je hen boos. Misschien sturen ze dan een aardbeving, een vulkaanuitbarsting of iets anders om de mensen uit te roeien. Je bent dan als een verrader van je land. Je brengt je volk in gevaar als je de goden van Rome niet aanbidt.

Voorop een plaats als Pergamum, de Romeinse hoofdstad van dat gebied, stonden ze onder grote druk om op zijn minst aan de offerfeesten deel te nemen. Geen wonder dat er mensen in de gemeente waren die zeiden: ‘Het is prima om dat te doen. We hoeven deze spanning tussen ons en onze omgeving niet te hebben. We kunnen gewoon meedoen.’ Er zou grote druk zijn om dat te doen.

28

De belofte van het verborgen manna

Maar de overwinnaars zijn degenen die niet meedoen. Ze worden werkelijk geconfronteerd met het vooruitzicht te sterven, zoals Antipas dat deed, omdat ze geen vlees willen eten dat aan afgoden geofferd is. Jezus zegt: ‘Maak je geen zorgen. Ik zal je iets beters te eten geven. Blijf weg bij die offerfeesten, en Ik zal je een eigen feestmaal geven. Ik zal je het verborgen manna geven.’ Dit verwijst ongetwijfeld naar het manna in de gouden kruik die in de ark van het verbond werd bewaard. Er was een Joodse overlevering dat de profeet Jeremia de ark van het verbond naar Egypte had gebracht voordat de Babyloniërs kwamen en de tempel verwoestten. Dat wil zeggen: Nebukadnezar en zijn legers hebben de ark van het verbond nooit meegenomen, omdat Jeremia hem volgens de overlevering snel naar Egypte had gebracht, waar hij aan die verwoesting ontkwam.

Sommige rabbijnen leerden — het is een nogal vreemde overlevering, maar de rabbijnen hadden veel vreemde overleveringen — dat Jeremia zal terugkomen wanneer de messiaanse tijd aanbreekt. Hij zal dan de kruik met manna uit de ark van het verbond halen en daarmee op wonderbaarlijke wijze de menigten voeden. Dit is waarschijnlijk de reden waarom de mensen, nadat Jezus de menigten had gevoed, zeiden:

Toen de mensen dan het teken dat Jezus gedaan had, gezien hadden, zeiden zij: Híj is werkelijk de Profeet, Die in de wereld komen zou.

JOHANNES 6:14

en helemaal opgewonden raakten. Waarschijnlijk dachten ze aan die overlevering.

Als Jeremia verscheen, de kruik met manna opende en de mensen te eten gaf, was dat het begin van de messiaanse tijd. Jezus zegt:

Ik zal je het verborgen manna te eten geven.

Je zult deel uitmaken van het messiaanse tijdperk. Natuurlijk is het manna Jezus, zoals Hij in Johannes 6 duidelijk maakte:

De Joden dan morden over Hem, omdat Hij gezegd had: Ik ben het brood dat uit de hemel neergedaald is.

JOHANNES 6:41

In feite zegt Hij: 'Ik ga je Mijzelf geven.' Je zult deel uitmaken van de messiaanse tijd, van het messiaanse feestmaal. Je neemt niet deel aan de feesten van de heidense afgoden, en je zult deel uitmaken van Mijn feestmaal.

Hij zegt:

Maar Ik heb enkele dingen tegen u, namelijk dat u daar mensen hebt die zich houden aan de leer van Bileam, die Balak leerde voor de Israëlieten een struikelblok neer te leggen, opdat zij afgodenoffers zouden eten en hoererij bedrijven. Zo hebt u er ook die zich houden aan de leer van de Nikolaïeten en dat haat Ik. Bekeer u. En zo niet, dan kom Ik spoedig bij u en zal Ik tegen hen oorlog voeren met het zwaard van Mijn mond. Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Aan wie overwint, zal Ik van het verborgen manna te eten geven, en Ik zal hem een witte steen geven met op die steen een nieuwe naam geschreven, die niemand kent dan wie hem ontvangt.

OPENBARING 2:14-17

29

Drie verklaringen van de witte steen

Er zijn drie heel goede opvattingen over wat de witte steen betekent. Mijn volgende boek zal trouwens De witte steen: drie visies heten. Nee, ik kan hier geen heel boek over schrijven. Maar ik ben drie opvattingen over de witte steen tegengekomen.

De eerste is dat dit verwijst naar een gebruik in de rechtspraak. Wanneer iemand terechtstond, zijn zaak was behandeld en de rechter uitspraak deed, gaf de rechter hem een witte steen als hij werd vrijgesproken, of een zwarte steen als hij werd veroordeeld. De steen die hij ontving, wit of zwart, bepaalde zijn lot. Een witte steen betekende dat hij was vrijgesproken.

Als Jezus zegt: 'Ik zal je een witte steen geven', is dat een manier om te zeggen: 'Ik oordeel over je. Ik rechtvaardig je. Ik spreek je vrij. Ik zal je onschuldig verklaren en je behandelen als iemand die het verdient vrijuit te gaan in plaats van gestraft te

worden.’ Het lijkt op onze rechtvaardiging. Als Jezus hun een witte steen gaf, betekende dat in feite: ‘Je zult gerechtvaardigd worden. Je zult vrijgesproken worden. Je zult niet veroordeeld worden als je overwint.’

Een andere opvatting over de witte steen is dat aan deelnemers aan de Olympische loopwedstrijden een witte steen werd gegeven wanneer ze hun wedstrijd hadden uitgelopen. Die konden ze later, na afloop van alle wedstrijden, inwisselen voor hun eigenlijke krans. Wanneer iemand zijn afzonderlijke wedstrijd had uitgelopen, kreeg de winnaar een witte steen. Het was zoiets als een bewijsstuk dat hij moest bewaren. Wanneer alle wedstrijden gelopen waren en de spelen voorbij waren, wisselde iedereen zijn steen in voor zijn krans, zijn prijs, door de witte steen ervoor in te leveren.

Ik heb geen idee waar deze ideeën vandaan komen. Commentatoren dragen ze aan. Ze klinken goed. Ik weet niet of ze ze ter plekke verzinnen of dat deze gebruiken werkelijk gedocumenteerd zijn, maar het is geweldig. Je loopt je wedstrijd uit; je bereikt het einde. Natuurlijk zul je pas beloond worden wanneer ook al je broeders hun wedstrijd hebben uitgelopen, maar je krijgt een witte steen om te bewaren tot de oordeelsdag, wanneer jullie allemaal samen beloond zullen worden.

De derde opvatting, en de opvatting die onder commentatoren het meest gangbaar lijkt te zijn, is dat soms een witte steen werd gegeven aan iemand die een stad bezocht, als een soort sleutel van de stad. Als er een belangrijk persoon naar de stad kwam, gaf je hem een witte steen. Die diende dan als een soort toegangsbewijs waarmee je achter de schermen van het theater, bij de spelen en op andere plaatsen kon komen. Zoals ik al zei, het lijkt een beetje op een sleutel van de stad. Je krijgt die en daarmee krijg je overal toegang toe. Bij de heidenen gaf hij je in het bijzonder toegang tot de afgodenfeesten. Maar als Jezus je een witte steen geeft, zou dat een toegangsbewijs zijn voor Zijn feest, en niet voor afgodenfeesten.

Dit zijn enkele gedachten die met de witte steen in verband worden gebracht. Welke is waar? Als ik dat wist, zou ik een boek kunnen schrijven. Nu ik erover nadenk: dat heb ik gedaan, maar daarover heb ik er geen geschreven. Ik weet het niet.

Thyatira, de gilden en Izebel

Nu wil ik deze laatste bespreken. Thyatira is de minst belangrijke van de gemeenten in Asia. Ik bedoel dat deze stad niet veel betekenis had. Wat de gemeente betreft weet ik het niet, maar de stad was niet erg belangrijk. Toch ontvangt ze de langste brief van allemaal. Smyrna, een heel goede gemeente, ontving de kortste brief. Thyatira, een gemeente met enkele ernstige problemen, ontvangt de langste brief.

Thyatira was de geboorteplaats van Lydia. Zij was de eerste bekeerling van Paulus, de eerste christen in Filippi. Filippi was natuurlijk de eerste plaats waar Paulus in Europa naartoe ging, en dus was Lydia de eerste Europese christen. Maar ze kwam niet uit Filippi. Ze woonde daar. Ze was daar waarschijnlijk en was misschien voor haar werk daarnaartoe verhuisd. Ze was een verkoopster van purperen stoffen. Daar stond haar geboorteplaats Thyatira om bekend: purperen stoffen, maar om niet veel anders. De stad had niet bijzonder veel waarop ze zich kon beroemen, maar ze produceerde wel purperen stoffen, die overigens erg duur waren. Wij vinden de goedkope kleurstoffen en dergelijke die we kunnen krijgen vanzelfsprekend. Zij moesten kleurstof maken van planten, insecten en dat soort dingen. Ze moesten insecten fijnstampen en daar paarse kleurstof uit halen, of zoiets. Het maken van kleurstoffen was behoorlijk zwaar en zeer arbeidsintensief. Een stad die bekendstond om het maken van purper had daarmee genoeg om zich op te beroemen. Dat was een hoop werk.

Afgezien daarvan staat Thyatira niet om veel bekend, behalve dat er behoorlijk wat beroepsgilden in de stad waren. Dat kan van betekenis zijn geweest, want die beroepsgilden hielden in dat je lid van de vakbond moest zijn als je in die stad wilde werken. Je kon daar alleen als vakbondslid aan het werk. Als je je beroep wilde uitoefenen, kon je maar beter lid worden van het gilde. Het probleem was dat dit heidense gilden waren. Wanneer ze hun gildebijeenkomsten hielden, offerden ze wierook aan afgoden en deden ze dat soort dingen, zoals alle heidenen deden. Dat hoorde bij de bijeenkomsten van het gilde.

Een christen die dat niet kon doen, iemand die op die manier geen compromis wilde sluiten, zou moeite hebben om werk te vinden, omdat hij geen lid van het gilde kon zijn. Daarom stond je in deze stad onder economische druk om een compromis te sluiten. Misschien sloten sommige christenen inderdaad compromissen.

Er was één vrouw in de stad die door Jezus Izebel werd genoemd. Ik weet niet of zij haar zo noemden, maar Jezus noemde haar Izebel. Ze gaf werkelijk onderwijs in de gemeente. Ze trad op als profetes, of beweerde dat te zijn, en ze zei: 'Het is in orde. Doe mee aan de afgoderij, en als je dan toch bezig bent, ook aan de hoererij.' Hoererij maakte vaak ook deel uit van de afgodische tempelverering. Ze hadden priesteressen die prostituees waren. Zo was deze stad.

Aan de engel van de gemeente in Thyatira schrijft Hij:

31

Christus' oordeel over Izebel

En schrijf aan de engel van de gemeente in Thyatira: Dit zegt de Zoon van God, Die ogen heeft als een vuurvlam en voeten als blinkend koper:

OPENBARING 2:18

Ogen als een vuurvlam en voeten als koper: Hij ziet helder, met een blik die overal doorheen dringt. Hij kan rechtvaardig oordelen en Zijn voeten kunnen alles onweerstaanbaar vertrappen, alsof Hij de druiven van de toorn vertreedt. Wanneer Hij oordeelt, berust Zijn oordeel op volledige kennis en is het onweerstaanbaar.

Ik ken uw werken, de liefde, het dienstbetoon, het geloof, uw volharding en uw werken, en ook dat de laatste meer zijn dan de eerste.

OPENBARING 2:19

In sommige opzichten werden ze beter.

Maar Ik heb enkele dingen tegen u: dat u de vrouw Izebel, die van zichzelf zegt dat zij een profetes is, ongemoeid haar gang laat gaan om te onderwijzen en Mijn dienstknechten te misleiden, zodat zij hoererij bedrijven en afgodenoffers eten.

OPENBARING 2:20

Dat is dezelfde leer die in de gemeente van Pergamus werd onderwezen. Het verschil is dat er in Pergamus blijkbaar profeten of mannelijke valse leraren waren die deze leer onderwezen, terwijl het in deze stad toevallig een vrouw was die de banier van het antinomisme droeg. Het is interessant dat beide leringen daar voorkomen — hoererij bedrijven en vlees eten dat aan afgoden geofferd is — maar in omgekeerde volgorde. Het kan zijn dat zij de nadruk legde op hoererij, terwijl de leraren in Pergamus de nadruk legden op afgoderij. Maar die twee dingen gingen vaak samen. Ook in wat Jezus later zegt, ligt de nadruk op de seksuele immoraliteit van deze vrouw en haar volgelingen.

Hij zegt:

En Ik heb haar tijd gegeven, opdat zij zich van haar hoererij zou bekeren, maar zij heeft zich niet bekeerd.

OPENBARING 2:21

God is zeer genadig. Hij zou iemand eenvoudig dood kunnen neerslaan wanneer die persoon Hem krenkt, vooral wanneer die persoon de gemeente te gronde richt. Maar Hij geeft mensen tijd en ruimte.

In 2 Petrus 3:9 staat dat God niet traag is met betrekking tot Zijn belofte, maar geduldig is tegenover allen. Hij wil niet dat iemand verloren gaat, maar dat allen tot bekering komen.

De Heere vertraagt de belofte niet (zoals sommigen dat als traagheid beschouwen), maar Hij heeft geduld met ons en wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat allen tot bekering komen.

2 PETRUS 3:9

Hij geeft tijd om zich te bekeren.

Natuurlijk kunnen deze mensen in de tijd die Hij hun geeft soms nog meer schade aanrichten, dus Hij kan hun niet eeuwig de tijd geven. Maar Hij gaf haar gelegenheid om zich te bekeren. Ze heeft die tijd niet goed gebruikt. Ze bekeerde zich niet.

Zie, Ik werp haar te bed, en breng hen die overspel met haar plegen, in grote verdrukking, als zij zich niet bekeren van hun werken.

OPENBARING 2:22

Dit kan letterlijk bedoeld zijn: „haar te bed werpen” kan hier als „haar op een ziekbed werpen” worden opgevat. Deze vrouw kan werkelijk ziek zijn geworden. Het kan ook beeldspraak zijn: in plaats van naar een bed van ontucht zal ze naar een ziekbed gaan.

En haar kinderen zal Ik door de dood ombrengen, en alle gemeenten zullen weten dat Ik het ben Die nieren en harten doorzoekt, en Ik zal u geven eenieder naar uw werken.

OPENBARING 2:23

Dit kunnen haar letterlijke kinderen zijn, of het kunnen haar discipelen zijn. Dat is moeilijk te zeggen, omdat het moeilijk is om te weten hoeveel hiervan letterlijk is en hoeveel beeldspraak is. Haar naam was waarschijnlijk ook niet letterlijk Izebel. Het

was waarschijnlijk een figuurlijke naam.

32

Geloof, werken en Gods oordeel

De gemeenten moeten dit leren. God zal ons oordelen naar onze werken.

Dit wordt door Jezus gezegd in Mattheüs 16:27. Hij zegt:

Want de Zoon des mensen zal komen in de heerlijkheid van Zijn Vader, met Zijn engelen, en dan zal Hij ieder vergelden naar zijn daden.

MATTHEÛS 16:27

Paulus zegt in Romeinen 2:6–8 dat Hij ieder zal vergelden naar zijn werken, en hij geeft voorbeelden. Zij die kwaad doen, ontvangen verdrukking en toorn, enzovoort. En zij die goeddoen, zullen eeuwig leven hebben. In 1 Petrus 1:17 zei Petrus:

En als u Hem als Vader aanroept Die zonder aanzien des persoons naar ieders werk oordeelt, wandel dan in de vreze des Heeren, gedurende de tijd van uw vreemdelingschap,

1 PETRUS 1:17

Hij schrijft aan christenen. Je moet dus in de vreze Gods leven. Waarom? Omdat je God je Vader noemt en je weet dat Hij iedereen onpartijdig naar zijn werken zal oordelen, kennelijk ook jou. Het oordeel vindt dus plaats op grond van werken.

In het boek Openbaring, hoofdstuk 20, zien we dat de boeken worden geopend en iedereen naar zijn werken wordt geoordeeld. Maar hoe zit het dan met onze leer van rechtvaardiging door geloof, of door genade door middel van geloof, en niet door werken? Wat doen we daarmee? Daar geloven we in. We worden gerechtvaardigd door geloof. We worden gerechtvaardigd door genade. Maar we worden geoordeeld naar onze werken. Is dat een tegenstrijdigheid? Helemaal niet.

Als je werkelijk wedergeboren bent, wat het gevolg is van gerechtvaardigd zijn door genade door middel van geloof, zul je een nieuw hart hebben. Je werken zullen overeenstemmen met wat je zegt te geloven. Bedenk dat Jakobus zei:

Want zoals het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder de werken dood.

JAKOBUS 2:26

Als je zegt dat je geloof hebt, maar je hebt de werken niet, zegt hij:

Kan dat je redden?

Volgens hem niet. Paulus zegt in Galaten 5:6 dat een geloof dat door liefde werkt, ons behoudt. Het is geloof dat door liefde werkt.

Geloof behoudt ons, maar het moet een geloof zijn dat werkt, niet een geloof dat niet werkt. Het moet een geloof zijn dat je verandert. Als het jou niet verandert, verandert het Gods oordeel over jou niet. Als jouw geloof voor jou niet van belang is en voor jou geen verschil maakt, waarom zou het dan voor God verschil maken?

Wanneer iemand zich werkelijk bekeert, verandert zijn geloof wie hij is en verandert het de richting waarin hij gaat. Zijn werken laten zien dat hij een ander mens is. Zijn werken zijn niet volmaakt. Niemands werken zijn volmaakt, maar ze zijn veranderd. God kan naar onze werken kijken en zeggen:

Oké, je hebt bewezen dat je geloof hebt. Je hoort erbij.

Je wordt behouden door je geloof, maar je geloof wordt zichtbaar in de manier waarop je je gedraagt.

Jezus, Paulus en Petrus, en trouwens iedere schrijver van het Nieuwe Testament die erover spreekt, lijken te denken dat je werken een behoorlijk betrouwbare maatstaf zijn voor de vraag of je al dan niet behouden bent. Dus hoewel we door iets anders dan onze werken worden behouden, zullen onze werken laten zien of we al dan niet behouden zijn. Want wanneer je eenmaal behouden bent, verandert dat je.

Daarom wordt het bekering genoemd. Wat betekent bekering? In alledaagse taal betekent bekering verandering. Dat betekent het ook in de taal van de Schrift. Het betekent dat je veranderd bent. Als je niet veranderd bent, ben je niet bekeerd. Als je niet wedergeboren bent, als je geen nieuw leven en nieuw gedrag hebt, dan ben je niet wat de Bijbel behouden noemt. Als je door geloof gerechtvaardigd bent, zul je veranderd worden, want dat is een van de voorrechten die bij het christen-zijn horen. Je wordt veranderd door God, door Zijn Geest.

33

Met Christus regeren en Hem ontvangen

En haar kinderen zal Ik door de dood ombrengen, en alle gemeenten zullen weten dat Ik het ben Die nieren en harten doorzoekt, en Ik zal u geven eenieder naar uw werken.

OPENBARING 2:23

zei Hij in vers 23. Vers 24:

Maar Ik zeg tegen u en tegen de overigen in Thyatira die deze leer niet aanhangen en de zogenaamde diepten van de satan niet hebben leren kennen: Ik zal u geen andere last opleggen. Houd echter vast wat u hebt, totdat Ik kom. Wie overwint en tot het einde aan Mijn werken vasthoudt, hem zal Ik macht geven over de volken. Hij zal hen hoeden met een ijzeren staf; als aardewerken kruiken zullen zij verbrijzeld worden, zoals ook Ik die macht van Mijn Vader heb ontvangen.

OPENBARING 2:24-27

De woorden in vers 27 grijpen terug op Psalm 2:8-9. Die psalm spreekt over de Messias. Maar omdat jij als overwinnaar met Hem zult regeren, wordt de belofte hier ook op jou betrokken. Zoals Paulus zei:

Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren. Als wij Hem verloochenen, zal Hij ons ook verloochenen.

2 TIMOTHEÛS 2:12

Je blijft trouw tot de dood, en je zult met Hem op Zijn troon zitten. Jezus zegt dat later, in hoofdstuk 3. Hij zegt:

Wie overwint, zal Ik geven met Mij te zitten op Mijn troon, zoals ook Ik overwonnen heb, en Mij met Mijn Vader op Zijn troon gezet heb.

OPENBARING 3:21

Openbaring 3:21.

Dus jij zult met Mij regeren. Ik zal over de volken regeren. Jij ook, als je een overwinnaar bent. Ik zal je samen met Mij macht over de volken geven, zoals Ik die ook van Mijn Vader heb ontvangen.

En Ik zal hem de morgenster geven.

OPENBARING 2:28

en daarvan wordt in hoofdstuk 22, vers 16, gezegd dat het Jezus is. Jezus wordt in Openbaring 22:16 de blinkende Morgenster genoemd.

Dus aan de ene groep overwinnaars geeft Hij het verborgen manna. Dat is Jezus. Hij geeft hun Zichzelf. Aan een andere groep geeft Hij de Morgenster. Dat is ook Jezus. In feite zegt Hij: “Als je overwint, krijg je Mij.” Ik hoop dat je Mij graag mag, want dat is wat je zult krijgen.

In Hebreeën 11 staat dat wie tot God komt, moet geloven dat Hij is en dat Hij degenen beloont die ijverig de hemel zoeken. Nee, dat staat er niet. Dat Hij degenen beloont die ijverig voorspoed en gezondheid zoeken? Nee. Hij beloont degenen die ijverig geluk zoeken? Nee, dat staat er ook niet in. Hij beloont degenen die Hem ijverig zoeken.

Zonder geloof is het echter onmogelijk God te behagen. Want wie tot God komt, moet geloven dat Hij is, en dat Hij beloont wie Hem zoeken.

HEBREEËN 11:6

Als je Hem zoekt en je wordt beloond, waarmee word je dan beloond? Met Hem. Je zou tekortgedaan worden als je Hem zocht en iets anders kreeg. Dat is geen beloning. Als ik Hem zoek, wil ik Hem.

Hij zegt: “Als je een overwinnaar bent, zul je Mij krijgen. Je zult de Morgenster krijgen. Je zult het verborgen manna krijgen. Bij alles wat je krijgt, krijg je Mij.” Daar draait dit christelijke leven helemaal om. Je krijgt Jezus.

Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

OPENBARING 2:29

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Openbaring 1:11
- 2 Korinthe 6:17
- Openbaring 1:20
- Openbaring 3:1
- Openbaring 3:8
- Openbaring 3:16-17
- Openbaring 2:1

- Openbaring 2:18
- Openbaring 1:16
- Openbaring 2:2
- Openbaring 2:4
- Openbaring 2:29
- Handelingen 19:10
- Openbaring 2:1-7
- 1 Korinthe 5:2
- 1 Korinthe 5:3
- 1 Korinthe 5:4-5
- Openbaring 2:1-6
- Handelingen 20:29
- Openbaring 2:5
- 1 Korinthe 13:1-3
- Johannes 13:34-35
- Galaten 6:1
- Openbaring 2:6-7
- Openbaring 2:15
- Openbaring 2:6
- Handelingen 6:5
- Handelingen 6:3
- Openbaring 22:7
- Openbaring 2:16
- Openbaring 2:25
- Openbaring 3:3
- Openbaring 3:11
- Openbaring 3:20
- Openbaring 2:7
- Openbaring 2:10
- Openbaring 12:11
- Openbaring 2:8-11
- Mattheüs 16:25
- Openbaring 20:14
- Johannes 8:44

- Johannes 8:33
- Johannes 8:39
- Openbaring 3:9
- Jakobus 1:12
- Romeinen 13:4
- Openbaring 2:12-13
- Openbaring 2:14-17
- Johannes 6:14
- Johannes 6:41
- Openbaring 2:19
- Openbaring 2:20
- Openbaring 2:21
- 2 Petrus 3:9
- Openbaring 2:22
- Openbaring 2:23
- Mattheüs 16:27
- 1 Petrus 1:17
- Jakobus 2:26
- Openbaring 2:24-27
- 2 Timotheüs 2:12
- Openbaring 3:21
- Openbaring 2:28
- Hebreeën 11:6

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.